

מעלה מעלה

במעלות התורה והחסידות

64

בהוצאת 'מוקד הישיבה' - המוקד החסידי לסיוע לבני הישיבות הקד' 18-18-20-1800 כל יום בשעות הערב (השיחה חינם)

"שמורה עמי סגולה מיוחדת ונדירה, שמצווה גדולה לפרסם אותה ושקיבלתי איש מפי איש, עד לאחד מגדולי הצדיקים שבדורות הקודמים אשר כל רז לא אניס ליה..."

צוות 'מעלה מעלה' פקד את מעונותיהם של שלושה מגדולי ראשי הישיבות החסידיות בזמנינו, ושמע מהם הדרכה מאלפת המתאימה לכל בחור, ובמיוחד לבחורים העולים לישיבה גדולה • מאמר חובה לכל תלמיד ישיבה

טופח לעצמו על השכם בסיפוק ולוחש אל תוך הכרית: "אחחה. איזה יום נפלא עבר עלי. היום עסקתי בפוליטיקה במשך ארבע שעות רצופות. הלוואי ואזכה לכך גם מחר..."

הגישמאק בלימוד הוא לא רק הנאה ברגעי הלימוד עצמם, הנאה שגם היא גדולה מאוד עבור מי שהצליח להשיג אותה. זאת הנאה שמלווה את הבחור במשך כל היום, כשהוא קם בבוקר וכשהוא רץ למקווה לטבילה של שחרית, כשהוא אוכל ארוחת בוקר, וכשהוא מנמנם מעט במנוחת הצהרים. זאת הנאה שממלאת את כל כולו בתחושת סיפוק מתוקה, המגמדת את כל הבעיות וההתמודדויות שיש לו ביום, כל הקשיים הופכים קטנים הרבה יותר כשהבחור נהנה ללמוד ומרגיש טעם של מתיקות בלימוד התורה.

יצאנו לחלות את פניהם של שלושה מגדולי מרביצי התורה בעולם הישיבות החסידיות, וללקוט שושנים מעמלם אשר עמלו במשך

יעקב א. לוסטיגמן

אחד הנושאים העיקריים שבהם עוסק ארגון 'אחינו' בשנים האחרונות, הוא נושא ה'גישמאק בלימוד'. ההנאה הצרופה והמתוקה שאמור כל לומד להרגיש בשעה שהוא עוסק בתורה, ושלמרבית הצער, רבים מתלמידי הישיבות לא זכו לחוות אותה ולהרגיש את טעמה.

נכון, המשגיח בישיבה תמיד אומר לנו ש'עם האוכל בא הת'אבון', ומי שילמד הרבה מאוד, יזכה להרגיש את הטעם המתוק. אבל לפעמים אנחנו רואים בחור שלומד כבר זמן רב ולא זוכה לחוש בטעם הזה, וביתר שאת בחורים רבים תוהים בינם לבין עצמם, למה שאתאמץ זמן רב כל כך, כדי להרגיש בעתיד מתיקות? אני יכול עכשיו לשבת ולפטפט עם חברים, והשיחה הזאת תערב לי כבר עכשיו...

כמובן שהשאלה הזאת חוטאת לאמת. נדיר מאוד למצוא בחור ישיבה ששוכב על יצועו בשעת ליל, ורגע לפני ששמורות עיניו נעצמות הוא

עשרות שנים בהעמדת תלמידים הרבה.

זכינו לשמוע את דבריהם של הגאון הגדול רבי נפתלי נוסבוים שליט"א אשר יצא שמו לתהילה בכל קצווי הארץ כמרביץ תורה ויושב על מדין, ראש ישיבת 'חיי משה', הגאון הגדול רבי בנימין רימר שליט"א, מראשי ישיבת טשעבין וחתנו חביבו של מרן פוסק הדור הגר"ש אלישיב זצ"ל, הגאון הגדול רבי משה פרידמן שליט"א ראש הישיבה הגדולה 'דרכי יושר' - טשכנוב, אשר ינקו את תורתם מגדולי התורה בדור הקודם זי"ע, כל רז לא אניס להו ורבים ממרביצי התורה בדורינו נמנים בין תלמידיהם.

לאחר שליקטנו את הדברים אשר שמענו מפיהם וסידרנו אותם מצאנו שהם אכן נחלקים לשלושה ראשים. הגר"נ נוסבוים שליט"א הקדיש את דבריו בעיקר לתועלת הגדולה שמפיק הבחור מה'גישמאק' בעודו לומד בישיבה עצמה, הגר"ב רימר שליט"א עסק בתרומה האדירה שתורמת היכולת ליהנות מהלימוד במשך כל חייו של האדם, אחרי שהוא מסיים את חוק לימודיו בישיבה עם בואו בברית הנישואין, והגר"מ פרידמן נכנס בעובי הקורה והסביר לנו כיצד יוכל הצורב הצעיר לזכות להגיע לאותה תחושה של מתיקות והנאה עצומה בעודו עוסק בתורה.

עיקר המצווה: לשמוח

ה'גישמאק' תורם רבות לעצם ההצלחה בתורה, אומר הגאון רבי נפתלי נוסבוים שליט"א, "כמובן שמי שאין לו את ההנאה מהלימוד זה לא פותר אותו חלילה מחובתו ללמוד, אבל כשיש הנאה מהדבר אז בוודאי שהוא נעשה בצורה טובה יותר, עם שמחה ועם חשק.

"יש עניין גדול של שמחה בקיום המצוות", מחדד ראש הישיבה את הנקודה, "זה נכון לגבי כל המצוות. ובכל זאת, בלימוד התורה זה חשוב יותר מבמצוה מעשית, כי כשאדם מנענע לולב או כורך רצועות תפילין על זרועו, המעשה יכול להיעשות בצורה מושלמת כדת וכדין גם אם הוא לא שמח ונהנה מהפעולה הזאת.

"לעומת זאת, בלימוד התורה מדובר בהבנה, בשקידה, בהעמקה לשורש הסוגיה, אלו דברים שנעשים בצורה טובה ויעילה הרבה יותר כשהם מתבצעים מתוך שמחה והנאה, לעומת מי שינסה להתרכז בלימוד כמי שכפאו שד. הריכוז לא יהיה דומה לריכוז של מי שלומד בחשק ושמחה גדולה.

"ועוד יש לדעת שעצם ההנאה מלימוד התורה גם היא חלק מהמצוה כמו שכותב ה'אגלי טל' בהקדמתו: עיקר מצוות לימוד התורה, להיות שש ושמח ומתענג בלימודו, ואז דברי תורה נבלעין בדמו. ומאחר שנהנה מדברי תורה, הוא נעשה דבוק לתורה [ועיין פירוש רש"י סנהדרין נח. ד"ה ודבק].

"ובזה"ק, ד"בין יצר הטוב ובין יצר הרע אינן מתגדלין אלא מתוך שמחה: יצר הטוב מתגדל מתוך שמחה של תורה, יצר הרע...". ואם אמרת שע"י השמחה שיש לו מהלימוד נקרא שלא לשמה, או על-כל-פנים לשמה ושלא לשמה, הרי שמחה זו עוד מגרע כוח המצוה ומכהה אורה, ואיך יגדל מזה יצר הטוב? וכיוון שייצר הטוב מתגדל מזה, בוודאי זהו עיקר המצוה.

"ומודינא, שהלומד לא לשם מצוות הלימוד, רק מחמת שיש לו תענוג בלימודו, הרי זה נקרא לימוד שלא לשמה, כהא דאוכל מצה שלא לשם מצוה רק לשם תענוג אכילה; ובהא אמרו "לעולם יעסוק... שלא לשמה, שמתוך...". אבל לומד לשם מצוה ומתענג בלימודו, הרי זה לימוד לשמה, וכולו קודש, כי גם התענוג - מצוה".

"ובכלל, משלים ראש הישיבה את הדברים בפנותו לבחורי הישיבה שחשקה נפשם להיות מלומדי התורה אבל לא מחפשים אחר המתקנות שנמצאת בה, מתוך מחשבה שדי להם בלימוד עצמו ואין צורך שהוא יתבצע מתוך הנאה: "אם אדם יכול לאכול מעדנים כל ימי חייו", "למה שיאכל קש ותבן? אם הוא רוצה לקיים בעצמו שבת בבית ה' כל ימי חייו, למה שלא יחזה בנועם ה'? למה שלא יינה מהלימוד? אי אפשר לצפות מבחור שילמד כל היום לאורך זמן, אם הוא לא נהנה מהלימוד".

מתנה לחיים: גישמאק

ראש הישיבה הגה"צ רבי בנימין רימר שליט"א, מתייחס גם הוא לנושא זה של חשיבות הלימוד מתוך גישמאק, אבל מזוויית קצת שונה. "קודם כל צריך לדעת שיהודי שיש לו גישמאק בלימוד, במיוחד כשמדובר בבחור ישיבה, הוא מתמודד אחרת עם כל הניסיונות שיש לו.

"אנחנו יודעים שבכל דור ודור יש יצר הרע. פעם היתה משיכה לספרים חיצוניים, היתה תקופה שבחורי ישיבה נמשכו לכל מיני תנועות אידיאולוגיות, ובימינו יש לנו את היצר הרע של הכלים הטכנולוגיים. "אבל יש שורש אחד שבעצם נמצא מתחת לכל הבעיות, וזה הגישמאק בלימוד", אומר הגר"ב רימר. "אין אנו אומרים שמי שלומד ונהנה מהלימוד אין לו יצר הרע. בוודאי שיש. אנחנו באנו לעולם כדי ללחום במלחמת היצר. זה תפקידו של האדם בעולמו. אבל ההבדל בין מי שנלחם ביצר הרע כשהוא יושב כל יום במשך שעות ולומד מתוך הנאה וסיפוק עצום, ובין מי שנלחם ביצר בלי שיש לו את זה, זה הבדל שאי אפשר לתאר אותו במילים.

"יושב בחור בישיבה, ומה לעשות, עד שהוא לא מתחתן או לפחות מתארס, הוא חייב לשרוד בישיבה. אין לו הרבה ברירות, אז הוא פותח את הגמרא ומנסה ללמוד, אם הוא לא נהנה מהלימוד הוא פשוט מסכן. הוא סובל סבל רב. זה לשבת כל היום ולעשות משהו שאתה לא אוהב. איך אפשר?

"אז הוא מחפש עיסוקים צדדיים, כאן הוא מוצא חבר לפטפט אתו, ופה הוא מוצא סיבה שבגללה הוא 'חייב' לצאת מהישיבה לחצי שעה. כאן יש כנס התעוררות ושם חתונה שהוא ממש לא יכול לוותר עליה וכן על זה הדרך. הוא כל היום מחפש אחרי דברים שיעניינו אותו. "בחור כזה שמגיע לו ניסיון, היצר הרע נקרה בדרכו ומנסה לפתות אותו. אך בקושי הוא יכול לעמוד מול היצר. אין לו כלים להתמודד מול הפיתוי כי הוא כל כך צמא לתעסוקה ולמשהו שיכניס לו עניין בחיים, שהוא אפילו לא שם לב עד כמה הוא נופל לתהום נוראית.

"לעומת זאת, בחור שנהנה מהלימוד, אשריו ואשרי חלקו. הוא זוכה לעשות כל היום את הדבר שמסב לו הנאה ונחת.

"לכן בוודאי שכל בחור שענינו בראשו, צריך לחפש ככסף וכמטמונים את ה'גישמאק' בלימוד. מי שלא זוכה ליהנות מהלימוד, פשוט גורם רעה לעצמו, וסופו שהוא הופך להיות יושב בטל, וכל ימיו הוא יתאמץ לקבוע עיתים לתורה ויעשה את זה כמי שנושא עול כבד על כתפיו. וכל זאת בגלל שהוא לא השכיל בצעירותו לקנות את המידה הזאת של 'גישמאק' בלימוד שהיא מידה שאפשר להשיג אותה, וכל אחד יכול לזכות לכך בסייעתא דשמיא".

האחריות גדולה יותר

"בחור ישיבה שנכנס לישיבה גדולה, צריך שתהיה לו אחריות גדולה על הכתפיים", מעמיק את הנושא ראש הישיבה הגאון רבי משה פרידמן שליט"א מיש"ג 'דרכי יושר' - טשכנוב, ומהבולטים שבמגידי השיעורים החסידיים, המנחילים את תורת הלימוד בעיון לדורות הבאים.

"האחריות שצריכה להיות לבחור זה לקנות את דרך הלימוד במהלך התקופה שבה הוא נמצא בישיבה. אחרי החתונה זה כבר הרבה יותר קשה, גם לאברך שזוכה ללמוד בכלל שנים רבות. בישיבה זה הזמן ללמוד כמו שצריך, להתכונן כראוי לכל שיעור, לחזור עליו לאחר מכן, לברר עם המגיד שיעור, לשמוע ולקבל, להחכים ולחדד את הכישורים בלימוד העיוני.

"אותה אחריות מוטלת על כתפיו של כל בחור הנכנס לישיבה גדולה, אבל היא כפולה ומכופלת כשמדובר בבחור חסידי שנכנס ללמוד בישיבה חסידית.

"למה? כי בישיבות הליטאיות מקובל להתחתן בגיל 22, בגיל 23 ואפילו בגילאים קצת יותר מבוגרים. בחור נכנס לישיבה גדולה בגיל 16, יש לו לפחות שש שנות לימוד בישיבה. זה פרק זמן נכבד מאוד, הוא יכול ללמוד היטב במשך כל השנים הללו, הוא עובר עוד מגיד שיעור, ועוד ועוד, שומע עוד חבורה ועוד שיעור כללי, הוא לומד ללמוד. שש שנים תמימות.

"לעומת זאת, אצלנו בישיבות החסידיות מקובל שבחורים מתחתנים בגיל צעיר הרבה יותר. נו... בחור שנכנס לישיבה בגיל 16, לפעמים בגיל 18 וחצי הוא כבר מתארס ולפעמים אפילו קודם לכן. לא תמיד יש לו אפילו שנתיים מלאות כדי ללמוד איך לומדים... שלא לדבר על שש שנים...

"וצריך לדעת שזה אפשרי", מדגיש ראש הישיבה שליט"א. "אפשר ללמוד בשנתיים ולקנות יסודות אמיתיים בלימוד העיוני" - זה אפשרי ואני רואה זאת אצל תלמידי ישיבתנו הק'. אבל הבחור צריך לדעת את זה ולחתור לכיוון הזה.

"אנחנו לא מדבר על בחור שכשהוא לומד הוא שוכח עולם ומלואו ואין לו בעולמו אלא ד' אמות של הלכה. לא. אנחנו מדברים על בחור סטנדרטי, אחד מן החבריא, הוא פשוט שמח בלימוד כי יש לו סיפוק, כי הוא מסיים סוגיא ומרגיש טוב עם עצמו שהנה, הוא יודע עוד סוגיא בש"ס, הוא מסיים מסכת ומרגיש סיפוק אדיר. הנה, קניתי עוד מסכת, נבחנתי עליה, אני יודע אותה, היא שמורה אצלי בזכרון, זכיתי! הוא פשוט מלא סיפוק ושמחה.

"בחור כזה כשמגיע אליו היצר הרע עם אותו פיתוי וניסיון שהיה לחבר שלו, הוא יכול להתמודד מולו בקלות יתירה. כמוכן שתמיד צריך לעמוד על המשמר ואל תאמן בעצמך וכו'. אבל אחרי הכל הבחור הזה יכול להתגבר הרבה יותר מהחבר המסכן שלו, שכבר יושב שבוע שלם ומחכה שיקרה לו משהו מעניין כי הוא כבר לא יכול לסבול את השעמום בישיבה...

"אבל זה רק השלב הראשון של העניין", מבהיר ראש הישיבה. "השלב השני הוא זה שמגיע אחרי החתונה, כשהוא כבר יוצא מהישיבה, והוא כבר לא צריך להשתעמם כל היום מול הגמרא.

"מי שזכה בישיבה ללמוד איך ליהנות מהלימוד, אשריו ואשרי חלקו, הוא מקדיש את עתותיו לתורה, לומד ונהנה כל ימי חייו. גם אם הוא נאלץ לצאת ולהתפרנס, את הזמן הפנוי הוא משקיע בלימוד, את כל הקשיים שלו הוא מטבעי בלימוד. בבית מעריכים אותו, והוא עצמו אדם שמח ומאושר.

"לעומתו, מי שלא זכה לכך, אוי. אנחנו שומעים סיפורים וזה ממש מעורר רחמנות. הוא יושב בערב בבית עם זוגתו הצעירה, מדברים ומדברים עד כדי מיאוס, ואז יוצאים לעשות קניות. הם הולכים לחנות אחת, והוא שם לב שהקפה קצת יקר, הולכים לחנות אחרת ושם הקפה אומנם זול, אבל הסוכר קצת יקר, ואז מגיעים לחנות שלישית וקונים, ולמחרת רוצים לצאת שוב לקניות אבל לא חסר להם כלום בבית. הוא מחפש תעסוקה והגברת שחשבה שהיא מתחתנת עם חתן תלמיד חכם, מגלה אותו במלוא עליבותו, כשהוא פשוט משועמם ואין לו מה לעשות.

"היום שמעתי על מקרה מעורר רחמים", מספר ראש הישיבה שליט"א, "אברך שבישיבה היה לומד מצוין, אבל הוא לא זכה לקנות את היכולת ליהנות מהלימוד, ואחרי החתונה הוא פשוט השתעמם בכלל והחליט שהוא יוצא לעבוד. הבעיה שהוא לא כל כך מוצלח בעבודה, רעייתו לעומת זאת מוצלחת מאוד ומרוויחה הרבה יותר ממנו. נו... לא צריך להסביר מה זה עשה בבית, כשהתברר שהתלמיד חכם הוא לא כזה תלמיד חכם, ובתור אדם שעובד הוא כבר ממש לא יוצלח..."

המשך בעמוד 30

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב
בין השעות 7:30 ל-10:30 בערב ★ שיחת חינם

1-800-20-18-18

'פעם ישבתי ולמדתי כשגבי כפוף מאד מעל הגמרא - מספר אחד מתלמידי לפתע הרגשתי טפיחה קלה על הגב משהסתובבתי לאחורי רואה אנכי את רבינו הפונה אלי בחיוך אבהי ואומר: בן תורה צריך לשמור על בריאותו ולא לשבת עם הגב כל כך כפוף

הצצה לאצילות דרכיו של מרן בעל 'שבט הלוי' הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצוק"ל

מדוע לא השתתף ב'שבע ברכות' של נכדו

מעשה היה באחד מימי ראשון בעת שהתפלל כדרכו בישיבה, נוכח רבינו כי המניין היה דליל בשל בחורים רבים שחסרו. לאחר התפילה פנה אל הבחורים בתוכחת מוסר ואמר: "אמש, בליל מוצאי שבת התקיימה לנכדי שמחת שבע ברכות, אך עשיתי חשבון כי באם אשתתף בה, הרי שאתקשה להשכים קום בבוקר, לפיכך לא השתתפתי... עלינו לדעת כי אנו נקראים עבדי ה', עבד הרי הוא פועל, ועל פועלים מוטלת חובה להשכים קום לעבודתם, שכן אחרת הם מועלים בתפקידם..."

כיוצא בזה, בעת שדרש פעם בשמחת שבע ברכות מצומצמת שנערכה לאחד מנכדיו, אמר בתוך דבריו תוכחת מוסר מפלחת כליות ולב: "מכנים אותי פוסק הדור. אינני מרוצה מזה כלל ועיקר, אולם בדבר אחד ויחיד הייתי מסכים שיקראו לי כך. באם ישמעו לי, יצייתו לדברי לסיים את החתונות מוקדם, בשעה 12 או הכי מאוחר בשעה אחת בלילה..." לאחר מכן קרא בנהמת לב: "הן מברכים בחתונה שהכל ברא לכבודו. אך האם זה כבודו של הקדוש ברוך הוא שמשפחות שלמות מישראל נותרות למחרת במיטותיהם, ללא זמן קריאת שמע וללא זמן תפילה?..."

בהזדמנות אחרת הביע בפני מקורבו את מורת רוחו, כראותו אברכים צעירים האוחזים תיק טלית ותפילין בחיקם וצועדים בניחותא לתפילה בשעה 9 בבוקר.

איזו ברכה ביקש ממי שבירך אותו כי יאריך ימים על ממלכתו עד מאה ועשרים

מעשה היה, בעת שהוצרך רבינו לנסוע פעם לחוץ לארץ בשעת בוקר מוקדמת, ביקש ממקורביו כי יארגנו עבורו מנין מצומצם לשעה 5 וחצי בבוקר. הרהיב אחד מהם עוז ואמר, כי עבור רבינו יאותו כל תלמידי הישיבה להשיבה קום ולהתפלל עמו. חייך רבינו וענה: "בחורים מסוגלים להתפלל מוקדם בבוקר בשעה 5 וחצי או מאוחר בשעה 7 וחצי, אבל להתייצב לתפילה בשעה 7 בדיוק זו כבר משימה קשה" - כרומו לכך שהיצר מתגבר על האדם דווקא במה שמוטל עליו לעשות וכ"מצווה ועושה", מה שאין כן בדברים

אחרים, אין ליצר כל מניעה. כמובן שמשפט קצר זה חושף מעט את עולם מושגיו, בכך שאת השעה 7 וחצי בבוקר הוא כבר מגדיר כ"מאוחר".

בשכונת זכרון מאיר היו אומרים כי ניתן לכוון את השעון על פי זמן הליכתו של רבינו לתפילה. לאורך כל שנותיו מעולם לא ארע שאחר פעם לא לתפילה ואף לא לשיעור. לכל היותר יכול היה להקדים מעט ולהיכנס דקה או שתיים קודם הזמן - וכפי שאכן היו הגבאים מפרסמים במודעות על זמני התפילה בימים הנוראים, "שזוהי השעה שנקבעה, אך רצוי להקדים". כך גם בתקופות האחרונות בהן נחלש, לא אבה לוותר על הליכה לתפילה והיה אוזר את כל כוחותיו בכדי להופיע בדיוק בזמן וכהרגלו מימים ימימה.

לאי מי ממקורביו שברכו פעם כי יאריך ימים על ממלכתו עד מאה ועשרים, נענה רבינו ואמר: "כל ימי הייתי מקפיד על דיוק הזמנים, ברכני נא שאזכה להתמיד בכך גם להבא.

ואכן תפילתו של רבינו לשם דבר היתה, והיא הטביעה חותם נצח בלב כל תלמידי שהביטו בו בשעה זו. מה נהדר היה מראהו עם היכנסו כמה דקות לפני התפילה, עטור בטלית ותפילין, כשהוא כורע ומשתחוה כנגד ההיכל ושפתיו ממללות חרישית "ואני אשתחוה ואכרעה אברכה לפני ה' עושי", משם היה עושה דרכו אל מקומו הקבוע, ופותח בתפילתו העשויה מקשה אחת של התלהבות ודביקות, כשכולה נאמרת באצילות נועם ומתוך מתינות ויישוב הדעת. עומד היה לפני ה' כשעיניו מתקשרות בדמעות. כך עם תחילת התפילה באומר ואת הפיוט 'ידיד נפש' בהתעוררות

להם על מנת שירכשו בהם כלים נאותים כיאה לכבודה של שבת

הרבנית ע"ה מפקחת על כל ענייני המטבח

אהבתו לתלמידיו אף היא לא ידעה גבולות, למענם היה טורח כסרחת אב על בנו. כך לדוגמא, בשנים הראשונות להקמת הישיבה, כאשר מכשיר הטלפון טרם היה אז נפוץ, היה קורה שהורי תלמידים היו מתקשרים אל ביתו של רבינו ומבקשים לשוחח עם ילדיהם. רבינו לא היה משגיח בכבודו, והיה יוצא בעצמו אל הישיבה כדי לקרוא לבחור המבוקש.

בהקשר לכך סופר על אמו של רבינו, הרבנית הצ' מרת רחל ע"ה, אשר התגוררה בניו יורק, שפעם בעת ששהתה בארץ הקודש והתארחת בבית בנה, הבחינה כיצד לאחר צלצול הטלפון בביתו, קם רבינו מעם הגמרא ונפנה לצאת לבית המדרש כדי לקרוא לבחור. ניגשה הרבנית אל הדלת ומנעה ממנו לצאת באומרה כי אין זה לפי כבודו וכי ביטול תורה הוא זה. תחת זאת הלכה היא אל הישיבה וביקשה את הבחור.

חלק בלתי נפרד מן הישיבה, היתה הרבנית הצדקנית ע"ה, אשר למרות פועלה דווקא מאחורי הקלעים וכדרכן של נשים צדקניות, ליוותה את ספינת הישיבה מיום היווסדה ועד נשימת אפה האחרונה, בעמידתה לימין רבינו בכל שלב ההקמה ובנוטלה חלק פעיל בניהול הישיבה, מתוך דאגה והתמסרות אין קץ לצרכיהם של התלמידים, אותם ראתה כבנים ממש.

בשנים הראשונות, כאשר מטבח הישיבה התנהל באופן מצומצם, בהתאם למניינם של התלמידים, היתה הרבנית ע"ה מפקחת על כל ענייני המטבח, ועוקבת בעין רחמימית אחר הכנת המאכלים, שיהיו מזינים ובריאים, ואף ערבים בטעמם, כיאה וכיאות ללומדי תורה. גם בתקופות מאוחרות יותר, כשמתכונת המטבח התרחבה בשל ריבוי התלמידים, הוסיפה לפקוח עין על טיב התבשילים לרווחת הבחורים.

כן סופר, כי היא היתה מסתובבת בין חדרי הפנימיה ודואגת לנקיונם ולטיפוחם, מתוך כבוד הוערכה עמוקה לתלמידים השקועים בתלמודם, למען יחושו בחדרם כבביתם. לא אחת כאשר נתקלה בחדר שלא היה מסודר כל צרכו, לא השגיחה על כבודה ועל כוחותיה והיתה מסדרת במו ידיה את כלי המיטה, מנקה ומאווררת את החדר.

בחיבתה היתירה לתלמידי הישיבה, היתה דואגת לבחורים מעוכבי שידוך, ולא נחה ולא שקטה עד שזכתה להתבשר בדבר ישועתם למזל טוב. כן היתה מסייעת בסתר לחתנים מעוטי יכולת ודואגת עבורם לצרכי שמחת נישואיהם, כשהכל נעשה בשקט ובציניעא, ברוב חמלה ודאגה כנה.

לא פעם, דיבר רבינו בשבחה והיה מתבטא אודותיה בלשון בו קרא רבי עקיבא כלפי אשתו הצדקת רחל ע"ה בפני תלמידיו: "שלי ושלכם - שלה היא", כלומר, לזכותה ולזכות מעשיה נזקפים כל תורתו ותורתם של תלמידי הישיבה.

(מתוך הספר 'אבי ההוראה')

ובהשתפכות, במיוחד בעת הגיעו לברכת אהבה רבה, אז היו פורצות דמעותיו הרותחות, כשהוא מייחל ומתחנן כנער קט על הצלחתו בתורה.

כיוצא בזה, היתה גם אריכות תפילתו בעת פתיחת הארון בשעת הוצאת ספר תורה. משנשאל פעם מה טעם מאריך הוא כל כך בשעה זו, נענה ואמר כי בהגיעו לתיבות "ותיהב לי בנין דכרין דעבדין רעותך", מכוון הוא באופן מיוחד גם על תלמידיו החשובים אצלו כבנים, ומתחנן בעדם כי יפתחו בפניהם שערי תורה ויצליחו בלימודם.

בחור היושב ולומד בהתמדה שעות ארוכות בשקידה ויגיעה, הרי שאין ספק כי בריא הוא לחלוטין...

מסתובב היה רבינו בין שולחנות בית המדרש, כמעשים שבכל יום, ומבטו הרחום מלטף את תלמידיו אהובי נפשו. 'פעם ישבת י ולמדתי כשגבי כפוף מאד מעל הגמרא - מספר אחד מתלמידי לפתע הרגשתי טפיחה קלה על הגב משהסתובבתי לאחורי רואה אנכי את רבינו הפונה אלי בחיוך אבהי ואומר: בן תורה צריך לשמור על בריאותו ולא לשבת עם הגב כל כך כפוף". כך בא לידי ביטוי גם דאגתו של רבינו לבריאות תלמידיו לצד דאגה ושמירה על רוחניותם. עוד סופר על בחור בן עליה מפארי הישיבה שנודע בהתמדתו המיוחדת, אשר עם הגיעו לפרקו דברו בו נכבדות אצל אחד מגדולי וחשובי הרבנים בארץ ישראל. אותו רב שביקש לתהות מקרוב על קנקנו, נסע לבני ברק והגיע להיכל הישיבה. לאחר מכן נכנס לרבינו וביקש לשמוע את דעתו על הבחור. רבינו כמובן הרבה לשבחו ולהללו ורמז לו כי דעתו נוחה משידוך זה. טרם צאתו, הוסיף ושאל על מצב בריאותו של הבחור. נענה רבינו ואמר: "לא ביררתי מעודי על מצבו הבריאותי, אך זאת יכול אני לומר בביטחה, כי בחור היושב ולומד בהתמדה שעות ארוכות בשקידה ויגיעה, הרי שאין ספק כי בריא הוא לחלוטין..."

מעט לעת היה מסב רבינו במחיצת תלמידיו. את סעודת ליל שבת למשל, נוהג היה לסעוד בביתו, אך את אמירת 'שלום עליכם' לפני הסעודה נהג לשזור יחד עם הבחורים בחדר האוכל של הישיבה. כך גם לקראת סוף הסעודה, שוב היה מופיע בהדר גאונו, ויושב במחיצת תלמידיו שעה ארוכה בזמרים זמירות שבת, שירות ותשבחות לקל חי בדבקות, כאשר ביני לביני הוא מרעיף עליהם טללי מוסר ויראה מאוצרות נפשו. לעיתים היה שואל את הבחורים שאלות בחומש עם רש"י על פרשת השבוע. אך למותר לציין, כי הרגעים הנעלים הללו נחקקו לעד בלב תלמידיו.

תוך כדי ישיבתו עמם, היו עיניו של רבינו עוקבות בדממה אחר הנעשה על השולחן, כשבחושיו החדים הוא בוחן את שביעות רצונם של הבחורים על פי הבעת פניהם. באחת השבתות, השגיח רבינו כי הכלים החד-פעמיים המוגשים לפני הבחורים בסעודת שבת, אינם הולמים את כבוד השבת ופוגמים בתחושת הביתיות של הבחורים. במוצאי שבת קרא לאחראים, הוציא מכיסו סכום כסף הגון ומסרו

קבוצת נערים ואני ביניהם, נשלחנו למעונו של כומר באחד הכפרים. לאחר מחברי היה סידור בתרגום אנגלי, ושכחו על השולחן בחדרו של הכומר. הכומר פתחו, והתחיל לקרוא בתרגום האנגלי. לפתע שמענו צעקות רמות. נחרדנו. הכומר הגיע, עיניו מזרות אימה, קצף על שפתיו. מה קרה, הגיע לברכת "שלא עשני גוי"..

ראב"ד העדה החרדית מרן הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א - ומי כעמך ישראל

"לא, לא. ודאי שלא", נחרד הכומר והתפייס. ביקש סליחה על התפרצותו, ואף העמיד לרשותנו את מטבחו, שנכשירו כרצוננו...

בהיותי ביוהנסבורג, בא לפני זוג. הבינו שהתורה אמת ויש לנהוג לפיה. אבל הם מתקשים לנטוש את ארחות חייהם, מבקשים לעשות כן קמעה קמעה. אמרתי להם: ראו, בפסח מצרים נצטוונו "ואכלתם אותו בחיפזון", וזו מצוה שאינה נוהגת לדורות. ומדוע, כי כאשר מתעורר באדם הרהור תשובה יש לו להאחז בו בחיפזון, שאם לא כן יועם ויתפוגג. רק לאחר שיעשו את הפסח בחיפזון ויצאו ממצרים, יוכלו להמשיך בבנין איטי ויסודי, צעד אחר צעד... ועל כך נאמר: "כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה", קרבן ראשית תקריבו אותם לה" (ויקרא ב, יא). והינו שהשאור והדבש שניהם מורים על הקיצוניות. השאור הוא הקיצוני שבחמץ, והדבש הוא הקיצוני שבמתוקים. ואין זו הדרך הרצויה לפני ה'. אבל "קרבן ראשית", כלומר בתחילת דרכו של האדם כשחוזר בתשובה, אדרבה ראוי להשתמש בקיצוניות, ואחר כך ישוב לדרך הממוצעת. אמנם אי אפשר לקבוע בזה כלל לרבים, ובכל שאלה יש להתיעץ עם רבנים מובהקים.

בסערת מלחמת העולם, כאשר לונדון הופצצה ללא הפוגות, פיזרה הממשלה את הילדים בכפרים, למלטם מהסכנה ומהחרדה. קבוצת נערים ואני ביניהם נשלחנו למעונו של כומר באחד הכפרים. לאחר מחברי היה סידור בתרגום אנגלי, ושכחו על השולחן בחדרו של הכומר. הכומר פתחו, והתחיל לקרוא בתרגום האנגלי. לפתע שמענו צעקות רמות. נחרדנו. הכומר הגיע, עיניו מזרות אימה, קצף על שפתיו. מה קרה, הגיע לברכת "שלא עשני גוי"..

צרח: "אנחנו מצילים אתכם ואתם מתייחסים אלינו בכזה זלזול, מודים בכל יום לאלוקים שלא עשה אתכם כמונו! תחזרו ללונדון, להפצצות, הלואי ותפגעו! היטלר צודק", עפר לפיו... ניגשתי אליו. האמת, נדרש אומץ לשם כך. שאלתי: "האם אוכל להסביר?!"

ענה בכעס: "אין מה להסביר, הדברים כתובים שחור על גבי לבן!" אמרתי: "אמנם כן, אבל לא קראתם עד הסוף". הכומר העיף מבט בסידור שבידו: "ודאי קראתי עד הסוף. זה סוף המשפט".

אמרתי: "אמנם כן, זה סוף המשפט, אבל לא סוף המקבץ. בהמשך מברכים את הבורא שלא עשאנו אשה. כסבור אתה שהיהודים אינם מכבדים את נשותיהם? ובכן, דע לך שבתלמוד נאמר שלעולם יאהב אדם את אשתו כגופו וכיבדנה יותר מגופו! והלא לפני מתן תורה הקדים משה רבינו את הנשים לגברים, והן יסוד הבית היהודי"... הכומר היה מבולבל, והחברים סביבי היו מתוחים. הכומר שאל: "אז איך אתה מסביר זאת?"

אמרתי: "פשוט מאד. כשברא הבורא את עולמו, חילק תפקידים שונים לקבוצות שונות. לגברים תפקידם, והוא קשה יותר מתפקיד האשה. לקיים יותר מצוות, ללמוד תורה, ולנשים תפקידן והוא אכן קל יותר מצד אחד, אבל אנו הגברים מודים לבוראנו שחוייבנו במצוות יתרות ובלמוד התורה וזכינו לתפקיד החשוב יותר.

כיוצא בכך, בברכת "שלא עשני גוי". לגוי תפקידו, ישוב העולם, ואין לזלזל בו. אבל מצד שני אינו מחוייב במצוות כישראל, ואינו מצווה בתלמוד תורה, ואנו מודים לבוראנו שבחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו, והשית עלינו תפקיד קשה יותר אך מכובד יותר. אמור נא בכנות, ההיית רוצה להתחייב בכל תרי"ג מצוותינו?!"

לעולם. אמר להם לאו, אלא חמדה גנוזה הוא נותן לבניו. אמרו: "ה'
עוז לעמו איתן, ה' יברך את עמו בשלום"...
כלומר, יהי להם אשר להם, ויניחנו לנפשנו!...

הציעו לסטייפלר זצ"ל לשתף פעולה עם פשרנים כדי לפעול גדולות
ונצורות, וסרב. אמר שאין להעמיד תורה על ידי שיתוף פעולה עם
מפירי תורה.
אמרו לו ששיתוף פעולה עימם יביא שלום, ואמר שקודם כל צריך
לעשות שלום עם אבינו שבשמים, ואם נתחבר עם פשרנים כנגד
רצונו, לא יהיה לנו שלום עמו.
(קטעים מלוקטים מתוך הגדה של פסח 'ויגד משה')

פעם עמדתי לפני מרן הגרי"ז זצ"ל והגיע יהודי מאמריקה. סיפר
שיהודי ארצות הברית אינם שונאי דת, אלא שקועים בתאוות
העולם והנאותיו. אבל רק יראה להם הקדוש ברוך הוא את ניסיו, אין
ספק שכולם יחזרו בתשובה.
ענהו מרן זצ"ל: מי ששקוע בתאוה, לא יועיל לו שום נס כדי להחזירו
בתשובה!
רק מי שמתבונן בגדלות הבורא ומכיר בפגם החטא, יוכל להתעורר
מניסים. אבל בלי התעוררות הלב אפשר לראות כל הניסים ולא
להשתנות כלל.
תדע לך שכן הוא, שאמרו בגמרא (זבחים קטז ע"ב) שבשעה שבא
הקדוש ברוך הוא לתת תורה לעמו היה קולו הולך מסוף העולם
ועד סופו. נתקבצו כל האומות אצל בלעם ושאלו שמא מביא מבול

אנחנו מחכים לך

צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

חייגו: 1-800-20-18-18

או בטל': 073-7078388

בני הבחור הי"ו שנפל מכל הגובה העצום יצא ממש 'שלם בגופו שלם בממונו', עם הכובע לראשו והמשקפיים לעיניו, ממש כביכול מלאכים סוככו והגנו עליו בנפילתו. וכמוהו עוד מאות בחורים שב"ה לא נזקקו לשום טיפול רפואי

מרבין התורה הג"ר אפרים סגל שליט"א,

בטור רשמים אישיים מהרגעים הנוראים בחצה"ק קרלין סטולין

ואכן גם בהתכנסות זו הושקע ממון רב לבטיחות המקום, כשרובה של ההשקעה היא זמנית בלבד ולא כהשקעה לאורך זמן כאשר המבנה יהיה מוכן בעז"ה, ובכל זאת לא חסכו ממון כדי שח"ו לא תצא שום תקלה. כמו כן מונו אברכים שיפקחו על כל הנושא של הבטיחות והזהירות בכניסות והיציאות.

אך כפי שאמר האדמו"ר שליט"א בקול בוכים, בליל החג לאחר תפילת ערבית, כבר אמר דוד המלך (תהלים קלט ז) 'ואנה מפניך אברח'.

גם אני בתוך הקהל הקדוש הזה זכיתי להשתתף במעמד יחד עם חמשת בני הי"ו, וגם בנותי עמדו בעזרת הנשים.

בני הנשוי עמד על הקומות הנמוכות של הפארנצ'עס, והשני עמד יחד עם כלל הבחורים על הפארנצ'עס המיוחדות לבחורים, ורקד בכל עוז, ואני עם בני הקטנים יותר עמדנו ממש ליד הפארנצ'עס, ושמחנו יחד עם כולם.

דקה לפני האסון, אמרתי לגדול מבין ילדי שעמדו עמי, ראה הנה חבריך שלך עומדים על הפארנצ'עס, יחד עם הבחורים למרות שעדיין לא חגגו בר מצווה. אולי תעמוד לידם, ואח"כ תחזור להיות לצידי?

תוך כדי שהוא מתחיל להתקדם לעבר הפארנצ'עס קרה לעינינו האסון המחריד, כאשר ראינו את כל הקומות העליונות קורסות תחתיהן.

הפאניקה היתה נוראית, והמחשבות כמובן אימות ביותר, בפרט

היה זה רגע נשגב ומרומם. הרגע לו ציפינו במשך שנים רבות, הרגע בו זכינו לחנוך לאחר ציפייה אינסופית ויגיעה רבה, את המבנה החדש שעתיד לשמש את קהל עדת חסידי קרלין, להתאספויות המרכזיות בצלו של מורנו ורבינו שליט"א.

אנשי החסידות, שילמו מכיסם כסף רב, כל אחד יותר מכפי יכולתו, למען בנייתו של המבנה הזה, שנמשכה שנים ארוכות. סוף סוף אנו זוכים לראות את הפירות, חנוכת הבית, אומנם חלקית, רק של אחד האגפים, גם הוא אינו מושלם, אבל בכל זאת, סוף סוף אנחנו כאן, בגבעת זאב, בהיכל ענק המתאים להתכנסות הגדולה של רוב מניין ובניין של חסידי קרלין, בצל הקודש בחג מתן תורה.

אני באופן אישי התרגשתי במיוחד גם מהעובדה שהגבאים במקום כיבדו אותי למסור את שיעור התורה הראשון בהתכנסות ההיסטורית. עוד מאות שנים יתכנסו כאן חסידי קרלין בחגים ובמועדים, רבבות שיעורים יתקיימו כאן בכל ימות השנה, ואת השיעור הראשון מכולם אזכה אני למסור בליל חג השבועות, בשעה 12:00 בלילה, במסכת יומא דף ל"ה ודף ל"ו...

כמדומני שרוב הציבור שהיה כמובן עסוק בהכנות לחג, דאג להרבה מאוד דברים. לאוכל שיספיק לכולם, לספרי הלימוד בוודאי יחסרו במבנה החדש, לסידורי תפילה, למקום ישיבה או עמידה, אבל נושא אחד לא הדאיג אף אחד. נושא הבטיחות...

הרי ידועה ומפורסמת היא זהירותו המופלגת של האדמו"ר מקרלין שליט"א בנושאים אלו של שמירת הגוף והנפש, והציות העיוור לתקנות הרפואה והבטיחות בלי להתווכח ובלי לנסות ולחלוק על הרופאים או המומחים בתחומים אלו.

הזהירות הזאת עוד התגברה והתעצמה ביתר שאת אחרי אסון מירון. כולנו שמענו את השיחה הנוקבת והמפורסמת של מרן האדמו"ר שליט"א, שאת תחילת דבריו הקדיש לחשיבות של ההתעוררות לתשובה ומעשים טובים, מאידך בסיום השיחה עורר על כך שכפי שרואים בחז"ל, לאחר מקרה שקורה צריך לעשות גם השתדלות גשמית כדי שח"ו לא ישנו מקרים כאלו, וכגון מה שלמדנו ממש בימים אלו בדף היומי, על ביטול הריצה על הכבש כקביעה מי יזכה בעבודת תרומת הדשן - לאחר שכהן שבר את רגלו, ותיקון הפייס מאז ואילך, ועוד כמה וכמה מקומות בש"ס כגון זה.

משל לעבד שמזג כוס לרבו ושפך לו רבו קיתון על פניו, וכפשוטו הכוונה היא שרבו מראה לו שאינו מרוצה ממנו ואינו רוצה בשימושו. אך באמת כידוע שצדיקים ישבו בסוכה על אף ירידת הגשמים, ושמעתי לבאר כוונת המשנה שלפעמים האדון רוצה לנסות את עבדו האם הוא מסור לו באמת או שמא אינו אלא כעבד העובד למשכורתו, ולכן מנסה אותו איך יגיב לכך שישפוך לו קיתון על פניו - כדוחה את שימושו, האם ימשיך וינסה לרצותו ולעבוד את אדונו כבתחילה, או שמא יאמר - אם אינך רוצה אז לא! והנמשל מובן מאליו, וזו היתה ממש ההנהגה שהיתה בהנהגתו הישירה של כ"ק אדמו"ר שליט"א, בל ניפול ברוחנו כביכול ח"ו אין הקב"ה רוצה בנו, אלא אדרבה, נראה מסירותנו כאשר על אף כל זאת נמשיך לעבדו בתמימות ולעשות המוטל עלינו, וכמובן כפי שדיבר בקדשו, שצריך כל אחד להתעורר לשוב בתשובה שלמה....

גם בתפקידי בישיבה הק' בביתר עילית התפעמתי מכך, שלמחרת היום ישבנו עם אנשי מקצוע שהדריכו אותנו כיצד לסייע לבחורים לצאת מהטראומה הקשה, והכינו אותנו לשאלות קשות שיהיו לבחורים, כגון רגשי אשם, או חיפוש אשמים באירוע, וכדו', ולמעשה רוב רובם של הבחורים, גם אלו שנפגעו ומאושפזים בביה"ח, חזקים בנפשם וברוחם, וברור להם שהכל משמים והכל לטובה.

התרגשנו גם מהשתתפות הציבור הרחב בצער הקהילה, אשר נתנו הרגשה שאין זה צער פרטי של הקהילה עצמה, אלא צער של כלל ישראל כולו, וסימן משמים לכולם כהמשך ישיר לאסון הנורא במירון.

ויהי רצון שנזכה להבין ולהתעורר ולא נזדקק חלילה וחלילה לתזכורות נוספות, ולא יישמע שוד ושבר בגבולנו, ומחה ה"א דמעה מעל כל פנים, ונאמר אמון.

לאחר המקרה במירון בו מדחיפות בלבד קרה כזה אסון, קל וחומר לכזה מקרה של קריסה מכזה גובה.

אין צורך לתאר את הפאניקה שאחזה בציבור, כאשר כל אחד מחפש אחרי בני ביתו לראות שהם שלמים ובריאים.

כל הורה מבין את ההרגשה הנוראית של הפחד על ילדיו שאולי נמצאים במצוקה, אמנם אני ברוך ה' תוך כמה דקות ממש נפגשתי עם כל בני משפחתי וראינו שכולנו בחיים ב"ה בריאים ושלמים. אך כמובן שהדאגה לכלל הציבור כאשר כל אחד ואחד הוא בשר מבשרינו היתה עצומה.

בני הבחור הי"ו שנפל מכל הגובה העצום יצא ממש 'שלם בגופו שלם בממונו', עם הכובע לראשו והמשקפיים לעיניו, ממש כביכול מלאכים סוככו והגנו עליו בנפילתו. וכמוהו עוד מאות בחורים שב"ה לא נזקקו לשום טיפול רפואי.

השבר הוא גדול, בפרט על אלו שנסתלקו מהעולם במיטב שנותיהם, והפצועים שצריכים רחמי שמים לרפואה שלמה בקרוב.

אכן למרבה הפלא, תוך כדי חוסר הבהירות במצב הפצועים והנעדרים, אחרי כמה שעות התאסף חלק גדול מהציבור ברחוב שלפני בית הכנסת וכן בבית הכנסת הקטן הישן, ללמוד ת'יקון ליל שבועות' כבכל שנה ושנה, וראו בחוש את האמור 'לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי'.

היה מדהים גם לראות בחורים צעירים שפוננו לאמבולנסים כשהם שוכבים על אלונקות, ובידיהם - גמרות קטנות ושאר ספרי קודש. גם למחרת התנהלה התפילה בקול רעש גדול ובהתלהבות על אף כל המצב וכל ההרגשות...

אני כשלעצמי הרגשתי ווארט ששמעתי אחרי אסון מירון, על המשנה הידועה במס' סוכה על ירידת גשם בחג הסוכות שהוא

רוצה להרגיש טעם בלימוד? יש לנו בשורה בשבילך!

מוקד 'גישמאק בלימוד' -
במיוחד עבורך
צוות אברכים תלמידי חכמים
ישתדלו יחד איתך למצוא
את הדרך שגם אתה
תוכל להתענג על נועם צוף
מתיקות התורה הקדושה!

התקשר כבר היום
מוקד 'גישמאק'

17-18-20-800-1 (השיחה חינם)

וישועה קרובה לבוא

המוקד פעיל בימים א-ה, בין השעות 19:30-22:30

לילה אחד, כשהגיע סבי למקוה, המתין לו הגוי הרוצח במקום מסתור. כשראה הבליעל שסבי כבר נמצא בתוך המים, קפץ והנחית את ידו בחזקה על ראשו

הגאון רבי ישראל גרוסמן זצ"ל, מספר על סבו והאדמו"ר מלעלוב זצ"ל

ועל המפגש המיוחד בין הגאון מטשעבין להגה"צ רבי יוסף צבי דושינסקיא זצ"ל

דא עקא, במשך הזמן באו רבים לקראקא ויצאו בבושת פנים, בשל חבורת אברכים צורבים ובעלי תריסין, שעשו להם מנהג שבשעה שהרב האורח היה דורש מחידושיו בפני הקהל - היו "מתקפים" אותו בשאלות וקושיות, ובגודל חריפותם הצליחו לסתור את חידושי. לא פעם קרה שבאמצע הדרשה היה האורח הנכבד מתבלבל מרוב הקושיות, והיה יורד במפח נפש מהבמה. המנהג הרע הזה גרם לצער ועגמת נפש לרבים וטובים.

באחד הימים, הגיעה הבשורה על הופעתו של הגאון רבי שמעון סופר זצ"ל, שעומד לדרוש בשבת הקרובה בבית הכנסת המרכזי. בהגיע יום השבת התקבצו ובאו אלפים מתושבי קראקא לראות את הגאון הנודע, בנו של שר התורה רבינו החתם סופר זי"ע.

מקורבי הרב עדכנו אותו מראש על חבורת הלומדים. כשעלה רבי שמעון סופר לדרוש הבחין בפינת בית הכנסת בחבורת האברכים שכבר "הפשילו שרוולים", והוא פתח ואמר: "לפני שאתחיל לדרוש בענייני הלכה ואגדה, ברצוני לספר לכם סיפור שהתרחש אצל אבי מורי הגה"ק החתם סופר זי"ע, ואני הייתי עד למעשה.

בעיר פרשבורג, מקום כהונתו של אבי, הגיעה שמועה רעה על אחד הקצבים בעיר, המוכר בשר טריפה באיטליזו. אבי שלח את שליח בית הדין שיומין את הקצב לבוא אל הרב. השליח בא לקצב ואמר את דברו. הקצב, בחוצפתו כי רבה, אמר לשליח להשיב לאבי שאין לו עסק עם רבנים. אבי ביקש מהשליח לחזור שוב לקצב ולהזמין לבוא, וכשבא אליו - הזהיר הקצב את השליח לבל יבוא אליו עוד.

אבי ביקש מן השליח ללכת אל הקצב בפעם השלישית ולהזמין לדין תורה, כשראה הקצב מרחוק את השליח - יצא לקראתו והפליא בו את מכותיו. השליח שב לבית אבי חבול ומוכה, כשראה זאת אבי,

זקני, הרה"צ רבי יצחק דוד גרוסמן זצ"ל - מספר הגאון רבי ישראל גרוסמן זצ"ל - היה לומד תורת הח"ן ורזין דאורייתא, לאחר חצות הלילה בחברותא עם הרה"ק רבי דוד בידרמן, האדמו"ר מלעלוב זי"ע. זקני היה נוהג לקום לפני חצות, ולרדת לטבול במעיין השילוח במקום. ליד המעיין התגורר ערבי שזנא ישראל, והנה הבחין הגוי שבכל לילה מגיע יהודי מבוגר לטבול במעיין.

בשנאתו העמוקה ליהודים, גמר אומר בלבו לרצחו נפש. לילה אחד, כשהגיע סבי למקוה, המתין לו הגוי הרוצח במקום מסתור. כשראה הבליעל שסבי כבר נמצא בתוך המים, קפץ והנחית את ידו בחזקה על ראשו. הסבא רבי יצחק דוד ניסה להרים את הראש מן המים, אבל הגוי התגבר עליו ודחפו פנימה. כך חזר הדבר על עצמו מספר פעמים, זקני כבר היה באפיסת הכוחות, ובמחשבתו כבר חזר על פסוקי קריאת שמע, וחיכה לגרוע ביותר...

לפתע פתאום הופיע רבי דוד'ל כמלאך מן השמים, ניגש במהירות לגוי השפל, סטר לו על פניו, והגוי נפל על הרצפה. שנים אחר כך, כשהיה הסבא מספר את הסיפור, היה אומר: "אינני יודע אם ממכה כזו הוא יוכל לקום לתחיית המתים..."

הסבא רבי יצחק דוד הודה לר' דוד'ל, על היותו שליח מן השמים להצילו ממוות לחיים ממש. הוא שאלו בפליאה, מה פתאום הגיע כעת לכאן. רבי דוד'ל בענוותנותו השיב: "הרגשתי שחברי הטוב נמצא כעת במצוקה".

בחירת רבי שמעון סופר לרבה של קראקא בעת שהגיע הגאון מטשעבין זצ"ל לארץ ישראל, לאחר שנות סבל וגלות במעמקי סיביר, בא לבקר ביקור נימוסין אצל המרא דארעא דישראל, מורי ורבי הגה"צ רבי יוסף צבי דושינסקיא זצ"ל.

זכיתי להיות נוכח בעת שנפגשו שני גדולי העולם. מה נהדר היה המראה, ומה נעים היה לשמוע את שיחתם בדברי תורה ועובדות מצדיקים. בין שאר הדברים סיפר הרי"צ דושינסקיא מעשה פלא, וכה סיפר:

בעיר קראקא הגדולה והמעטירה חיפשו יהודי בעל שיעור קומה, שישמש כרב ראשי לכל הקהילות וינהיג את העיר. שליחים ושתדלנים הגיעו מכל קצוות אירופה כדי להציע שמות של רבנים גדולים ומפורסמים הראויים למלא את המשרה הנכבדה.

הנוהג היה שבכל הצעה, שהיתה נראית לראשי הקהילה כהצעה רצינית ומכובדת, היו מזמינים את הרב המועמד לשבות בעיר. במשך השבת היה הרב מוסר דרשה מרכזית בהלכה ואגדה, ולאחר השבת היו יושבים פרנסי הקהילה ודנים בעניין.

בהתהלכי בין הדוכנים הרבים בחיפוש אחר אליהו הנביא, הגעתי לפינת מכירת הסוסים שביריד... והנה רואה אני כמה קונים מתגודדים סביבות הסוסים, ומחפשים להם סוס טוב להנאתם. לאחר שהסתכלו הקונים ובחנו היטב את מראה הסוס והדרו, ביקשו לערוך עליו 'סיבוב קטן' לבדיקה מעשית של כשרו

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א אל תהיו מהמתלוננים

וחסונו, ביקשו לערוך עליו 'סיבוב קטן' לבדיקה מעשית של כשרו. הם 'קפצו' אפוא ועלו על הסוס והחלו ברכיבת נסיון במגרש המיועד במיוחד לכך בתוך מתחם הסוסים.

שמתי לב, ממשיך הנער לפרש טיב לימודו ביום השוק, שתכונות הסוסים משתנות מסוס לסוס - ישנם סוסים נכנעים ונוחים, תכף נשמעים להוראותיו ולקריאותיו של הרכב שעליהם, אלו הם 'סוסים ממושמעים', אשר נחטפו תכף על ידי הקונים, ונקנו בכסף מלא.

מאידיך גיסא, ישנם סוסים עקשנים שלא נענים במהרה לפקודות העגלון, מסרבים בכל דבר, ואינם מציתים אחר ההוראות, רק משתוללים במגרש ומנסים תמיד לברוח ולרוץ כרצונם.

הסוסים בעלי גאווה הללו, כמובן נשאר בוכן המכירות, אף אחד לא חפץ בהם לקנותם... כד"א (תהילים קמז, י) "לא בגבורת הסוס יחפץ..."

הסוסים הללו עומדים שם עד עתה כחפויי ראש - איש אינו חפץ בהם, והמוכרים שלהם ביריד אינם יודעים כיצד ניתן להתפטר מהם. כשעמדת מן הצד והתבוננתי בתהלכות שוק הסוסים ההומה, למדתי לעצמי לקח מוסר השכל בדרכי עבודת השם יתברך: שמי שנכנע בענווה, מקבל באהבה הנהגה של מעלה, ובכל מה שעושה עמו השם יתברך הוא מקבל ברצון, הרי הוא זוכה להגיע במהרה אל המנוחה ואל הנחלה.

ואילו אלו המתאוננים ומתנגדים תמיד להנהגה של מעלה עמהם,

פעם אחת יצא ה"מאור עיניים" מחדר קדשו וטייל מעט בין חדרי הבית, החצר ובית המדרש, כמנהג קדשו מפעם לפעם, כדי לעקוב מקרוב אחר מעשיהם והליכותיהם של כל אחד מבניו ונכדיו מגדול ועד קטן.

בהתהלכו כך, חיפש אחר 'יוחנטשע' נכדו הקטן בכל פינות הבית ולא מצאהו. הפליאה היתה גדולה להיכן נעלם לו ילד קטן כך באמצע היום. אך ה"מאור עיניים" הרגיע את בני המשפחה, שאין להם לדאוג בדבר, כי שכינה הקדושה חופפת עליו, והוא שמור בשמירה עליונה, ובוודאי ישוב הביתה בתוך זמן קצר.

אכן כאשר ניבא הצדיק חזר הילד בתוך זמן קצר ונכנס הביתה. הוא נקרא מיד על ידי המשמשים להיכנס תכף אל זקנו היושב וממתין לו.

בהכנסו לקודש פנימה, שמח לקראתו והסבא קדישא, הוא קרבו אליו בקריאה של חיבה ושאלו באהבה: "זאג נאר צדיק'ל, אוו ביסטו געגאנגען?" [תאמר נא צדיק'ל, לאן הלכת?]

סיפר הילד לפי תומו, ששמע את הגדולים מדברים ביניהם כאן בחצר, שאליהו הנביא מסתובב כעת ביריד המתקיים בחוצות העיר טשרנוביל... ולכן רצתי תכף החוצה, כדי לזכות לראות את פני קדשו!

"נו", המשיך הסבא לשאול כשהחיוך המתוק אינו מש מפני קדשו, "און דו האסט איהם געטראפין?" [והאם אכן פגשת בו?]

"לא", הודה הילד על האמת, "לא פגשתי בו שם!" שאל הסבא: "אם כן מדוע התעכבת שם ביריד? למה לא חזרת מיד הביתה?"

אמר הילד בחכמתו: "למדתי לי שם בשוק דרך בעבודת השם יתברך! לכן התעכבתי..."

"ומה למדת שם?" תמה הסבא והתפלא מאד - מה יכול כבר ילד קטן ללמוד לו דרכים בעבודת השם, דווקא בתוככי השוק ההומה... פתח הילד ופרש מה שלמד שם בשוק:

"בהתהלכי בין הדוכנים הרבים בחיפוש אחר אליהו הנביא, הגעתי לפינת מכירת הסוסים שביריד... והנה רואה אני כמה קונים מתגודדים סביבות הסוסים, ומחפשים להם סוס טוב להנאתם.

לאחר שהסתכלו הקונים ובחנו היטב את מראה הסוס והדרו, חזקו

סיפור נורא שמעתי ממורי ורבי קדישא כ"ק מרן אדמו"ר מראחמיסטריווקא זי"ע על בחור בן ישיבה שנכנס אל מרן הסטייפל'ער זי"ע ותינה בפניו את קושיו הרב בלימוד התורה ובהבנתה

שיחה שכולה גיצים של אהבת תורה עם המשפיע והמקובל הנודע
הגאון הצדיק רבי יצחק משה ארלנגר שליט"א

מאת: יקותיאל יהודה גנזל

בהר. ובני ישראל עמדו בניסיון קשה זה - על כן זכו לקבל את התורה
הקדושה בשונה מ'יתר האומות'.

"חג מתן תורה עם רגעיו הנעלים של 'עשרת הדברות' ו'אנוכי ה'
אלוקיך', הוא הוא הזמן לפתוח דף חדש, לקבל על עצמנו להיות
'א ערליכער איד', להיות יהודי כשר. אם הרה"ק ה'שפת אמת' מגור
זי"ע ביאר בטעם הכינוי שכינו את הצדיק הקדוש 'היהודי הקדוש'
מפשיסחא זי"ע בכינוי זה: 'מאחר ו'היהודי הקדוש' התעלה מדי
יום בהתעלות רבה כל כך, כמו שיש להתעלות מגוי ליהודי. כך הוא
הוסיף להתעלות, במידה גדושה ומרובה, מדי יום, עד שהשיג את
מדרגותיו הגבוהות; נוכל אנו ללמוד כלפי עצמנו לכל הפחות ביום
קדוש זה, יום מתן תורה, להתעלות בהתעלות גבוהה כל כך עד
שפנים חדשות יתנוצצו אצלנו".

הַצְלָחָה! חשיבותה של דקה

אברכים ובחורים רבים מגיעים מתוך הרגשה שאמנם בשנה החולפת
הם לא הצליחו כל כך בלימודם, ללמוד מספיק או להגיע ל'דיעת
התורה', והם מבקשים לדעת איך לקבל את התורה מחדש?
הגה"צ שליט"א לא משיב לנו על השאלה. לדידו אין כאן כל שאלה,
כי לא קיים מושג של 'אי הצלחה בתורה' אצל מי שרוצה ומנסה

עמוד הלהבה, הגאון הצדיק רבי יצחק משה ארלנגר שליט"א
מגדולי צדיקי ומשפיע הדור, הנודע גם כחכם הרזים בתורת הרז,
ישב במקומו בהיטלטלות רוחנית מלהטת ובער ככבשן. המילים
המלהיבות שיצאו מפיו, לא היו כגחלים לוחשות היוצאות מהתנור,
אלא כתנורים עצמם היוצאים ונקבעים בנשמות שומעיו, מפזרים
בהן חום חסידי-רוחני.
ועוד לפני שאנו שואלים דבר מה. מבקש הגה"צ רבי יצחק משה
ארלנגר שליט"א לבעור באמרה חסידית שיש בה משמעות
מרטית נפש:

"ה' מסיני בא וזרח משעיר למו, הופיע מהר פארן. כשהגיעה עת
מתן תורה, סובב הבורא יתברך אצל כל אומות העולם ותר מי
מהם יסכים לקבל את התורה. כל אחת מהאומות ביררה לדעת
מה התורה הזו ומה כתוב בה, והקב"ה השיב לכל אומה ואומה בדין
מדיני התורה שקשה לאותה אומה להתמודד עמה. כשמוע האומות
את הציווי המקשה עליהם את אורח חייהם - הם ויתרו על קבלת
התורה הקדושה, עד שהגיע הבורא יתברך אל ישראל אשר תיכף
הכריזו ואמרו 'נעשה ונשמע' וזכו להיות בניו של מקום המקבלים
את התורה הקדושה במעמד הנשגב בהר סיני".

השאלה הנשאלת היא: מדוע זכו בני ישראל לפרוטקציה? האם
הבורא עשה אִיפּה ואִיפּה? למה לבני ישראל הוא לא הקדים וציוו
מצווה ממצוות התורה שיהיה להם קשה להתמודד עימה?
התשובה אליה דרבנא יצחק משה שליט"א היא:

"ודאי שהבורא הקדים גם לנו ציווי שמנוגד להרגלנו וטבענו ובכך
בחן האם אנו מוכנים בכל מחיר של הקרבה לקבל את תורתנו. הבורא
יתברך ציוונו באותה שעה: הישמרו לכם מעלות בהר ונגוע בקצהו.
הוא הזהיר אותנו שחלילה לא נרוץ לטפס ואפילו לגעת בנגיעה
קלה בהר סיני, כשכל הנוגע - ימצא את מותו, חלילה. והרי ציווי
זה מנוגד כל כך לטבע היהודי המקודש. כי יהודי, כל יהודי, יש בו
טבע קדוש ובווער להתקרב אל בוראו יתברך בתכלית ההתקרבות.
יהודי חושק בפנימיות נפשו להתקרב אל הבורא יתברך שמו בכל
מחיר. הוא מוכן להישרף ולקפח את חייו ובלבד שיזכה להתרפק על
בוראו באהבה. וזה היה הניסיון הגדול, לראות היעמדו בני ישראל
בפני הפְּעֵרָה הפנימית שלהם, או שמא לא יצליחו ויהרסו לעלות

שיידע את חשיבות וחובת מצוות ידיעת התורה, ובכל זאת כה צעק בקדושתו".

תשוקה: כך זוכים לתורה

לאחר שה'הצלחה' בתורה הוגדרה מחדש בטוהרה. נותר לנו לתהות: במה אפוא ישים כל אחד את מגמתו בעבודת לימוד התורה? "ברור ומוכן שצריכים לשבת וללמוד עד אין סוף ועד אין כוח. ברם, עיקר העבודה בלימוד התורה ועיקר הדרך לזכות לקניין התורה היא על ידי תשוקת התורה. על ידי שמגבירים בלב את להבת החשק, לזכות לתורה. וכפי שמרחיב הב"ח בהלכות ברכת התורה (סימן מז) שעיקר כוונת לימוד התורה הוא להתקדש בקדושת הבורא יתברך ולזכות להיות מרכבה לשכינה הקדושה. ובזה עלינו למלא את הלב, בתשוקה להשיג את לימוד התורה, בהעצמת אהבת התורה בליבנו פנימה. כי בלעדי אהבת תורה, איך יוכל יהודי לזכות לכתרה של תורה?"

מונה הגה"צ רבי יצחק משה שליט"א סיפורים שונים בהם מספרים לנו חז"ל על אודות תנאים ואמוראים שזכו לקנות 'קניין תורה' על ידי שחשקה נפשם אל התורה. כמו רבי אליעזר בו הורקנוס "הוא היה בחור מבוגר בן עשרים ושמונה וכשסיפר לאביו שברצונו ללמוד תורה, אמר לו אביו: כבר אחרת את הרכבת, כבר מאוחר מדי", מה עשה רבי אליעזר? הוא בכה בדמעות שלישי עד שנגלה אליו אליהו הנביא וכיוונו ללמוד תורה אצל רבי יוחנן בן זכאי. "איך זכה רבי אליעזר בן הורקנוס לכך? כי הוא געה בבכי תמרורים, הוא בכה ובכה ובכה. הוא השתוקק אל התורה הקדושה - וזכה להיות התנא הקדוש רבי אליעזר בן הורקנוס, תלמידו של רבן יוחנן בן זכאי".

"חז"ל חפצים שנלמד מהסיפורים הללו, כדי שנדע איך צריכים לאהוב את התורה הקדושה וכמה עלינו להשתוקק אליה. ידוע סיפורו של הלל הזקן שהיה עני מרוד והיה נכנס לבית המדרש מדי יום על ידי שהוריד מפיתו ונתן מטבע לשומר. ובאותו ערב לא היה לו כדי לשלם לשומר והוא נשאר מחוץ לכותלי בית המדרש. מה עשה? הוא טיפס על גבי הארובה והיטה אוזנו לשמוע את תורתם של שמעיה ואבטליון שישבו ודרשו. כה דבוק היה לתורה שיצאה

ללמוד, גם אם בעיניו אינו רואה פירות ואינו עומד בכל היעדים הנכונים והברוכים שהוא הציב לעצמו.

"אולי בחיצוניות הם לא הצליחו. אולי אם נביט על השעות הנוספות שהם יכלו ללמוד יתרה על מה שלמדו - ייראה לנו שהנה, הם לא זכו להצליח בתורה. אולי אם נביט על ידיעת התורה במוח הגשמי - ייחשב לנו שהצלחה לא היתה. אולם בפנימיות אי אפשר שיש יהודי שלא הצליח בתורה. כי אם נשיג את קדושת התורה, אם נשיג את חשקת התורה ואת ההבנה כמה יקרה היא מפנינים - נבין גם נבין שכל דקה שאנו זוכים ללמוד, דקה אחת בודדת של תורה היא ההצלחה הגדולה ביותר. כל לימוד, אפילו מבלי להצליח להבין כדבעי ומבלי להצליח לזכור כראוי - הוא ההצלחה הרוחנית הגבוהה ביותר".

הגה"צ שליט"א מסביר לנו שכל המחשבות והמושגים של 'הצלחה' או 'אי הצלחה' אינם אלא מתוצרתו של היצר הרע. הצורך הגדול המנסה להדיחנו מעבודת ה' ומלימוד התורה על ידי תאונות שווא של חוסר הצלחה. כשהאמת היא: "כל יהודי שזוכה ללמוד, אפילו מעט - הוא כבר הצליח להשיג קניינים רוחניים גבוהים מאד".

"סיפור נורא שמעתי ממורי ורבי קדישא כ"ק מרן אדמו"ר מראחמיסטריווקא זי"ע על בחור בן ישיבה שנכנס אל מרן הסטייפל'ער זי"ע ותינה בפניו את קושיו הרב בלימוד התורה ובהבנתה. הוא הזכיר את מה שאמרו חז"ל שלאחר שתלמיד מנסה ללמוד ביתר שאת ואינו מצליח - אות שכבר לא יצליח לעולם. הסטייפל'ער התעניין אצלו האם אינו מצליח להבין ממש מאומה? הנער אישר שאכן, מוחו סתום. 'האם יש משניות שלפני חמש שנים לא הבנת אותן וכעת, לאחר חמש שנים בישיבה, אתה כבר מבין אותם?' דייק ה'קהילות יעקב' את שאלתו. הבחור הודה שברור שהבנה דלה כזו של 'משניות' בודדות, הוא הצליח להשיג - אבל וכי ייחשב הדבר להצלחה כלשהי לאחר שנות לימודים בישיבה.

"הרים הסטייפל'ער קדישא את קולו וצעק עליו עד כמעט שהשליכו מביתו. באומרו: לזאת אתה קורא 'חוסר הצלחה'? זכית לדעת משנה. ולו משנה אחת. ולהבין אותה. ואתה מחשיב את הדבר לחוסר הצלחה? ומדבריו נלמד עד היכן מגיעה החשיבות של כל מה שאנו מצליחים ללמוד ולהשיג בתורה. כי מי לנו גדול מהסטייפל'ער

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

או בטל': 073-7078388

בין השעות 7:30 ל- 10:30 בערב ★ שיחת חינם

קשה לך?
זקוק לעזרה?

המוקד לבני הישיבות מיסודו של אגודת איחוי יחינו
הישיבה

לזאת אתה קורא 'חוסר הצלחה'? זכית לדעת משנה. ולו משנה אחת. ולהבין אותה. ואתה מחשיב את הדבר לחוסר הצלחה?

יכול וצריך להיות מאוחד עם בוראו ולהתקרב אליו עד לאין ערוך".
ולעבודת ההתקרבות אין שיעור עד כמה יכול אדם להשיג דביקות
ואהבת הבורא יתברך.

"מספרים שרופא מומחה בדק פעם את גופו הטהור של מרנא
הבעל שם טוב הקדוש ז"ע על ידי מישוש הדופק ואמר שהוא
מרגיש שמחלה גדולה מאד שוכנת בקרבו אולם ככל שהוא ניסה
הוא לא הצליח להרגיש מהו חוליו העז של הבעש"ט הקדוש. נענה
אור שבעת הימים ואמר לו: 'בחולי האהבה אני חולה. נפשי חולת
אהבת הבורא יתברך שמו. אהבתי אליו עזה כל כך, עד שאני חולה
אהבה'... וכפי שכותב הרמב"ם שאהבת ה' האמיתית היא 'כשיחלה
בחולי מתוך האהבה'. וזוהי דרך החסידות, להגביר את אהבת הבורא
בקרבנו. 'אנן בחביבותא תליא מילתא'. וכל עבודת החסידות היא
רק זו - לזכות להיכנס שער לפני משער בדביקות התמידית בריבון
העולמים.

הגה"צ רבי יצחק משה שליט"א, מוסיף על סיפורו של הבעש"ט
את מה שהיו חסידים מוסיפים בדרך צחות ומבארים בכך את מה
שנהגו חסידים להרבות לנסוע אל צדיקי הדורות, תלמידי הבעש"ט
ותלמידי תלמידיו, ולהידבק בהם. "שכן מחלה זו של 'חולי אהבת
הבורא', מחלה מדבקת היא..."

(קטעים מתוך 'המבשר - תורני' שבועות תשפ"א)

מפיהם עד שלא חש ששלג בגובה עצום - שלוש אמות - נערם על
גביו. כשהגיע הבוקר ושמיעה ואבטליון קמו מלימודם, ראו שעדיין
חושך בבית המדרש, הביטו למעלה וראו אדם שוכב על הארובה.
טיפסו וחפרו בשלג ומצאו את הלל הזקן. הלל הזקן! התנא הקדוש
שידע את כל התורה כולה. ולכאורה, מה הוא כבר יכול היה לשמוע
באותו לילה למעלה ממה שכבר ידע, עד שהוא כה מסר נפשו? אלא
זו היתה תשוקתו הבווערת לדברי תורה. עוד נימה של תורה! עוד
פירור קטן של תורה! עם תשוקה כזו לתורה, עם געגועים עזים כל
כך לדברי תורה, זוכים למדרגות עצומות של קניין תורה!"

ממשיך הגה"צ רבי יצחק משה שליט"א ומונה את המסופר בגמרא על
אודות 'בר בי רב דחד יומא', אחד התלמידים, תלמיד חכם זה עשה
דרך ארוכה של חצי שנה ברגליו, רק כדי לזכות לשהות יום אחד בודד
בבית המדרש. "תשוקה שכזו... אי, תשוקה שכזו... כך משתוקקים
לתורה. זה אשר מלמדים אותנו הז"ל בסיפוריהם" - בווערת נפשו של
הגה"צ שליט"א ובכי של תשוקת התורה ננסך בקולו.

"עכשיו, בחג מתן תורה, מוכשר הזמן לקנות אהבת תורה. עכשיו
עלינו להתפלל על כך בדמעות שלישי. כל אחד מאיתנו יעצור
בעיצומו של היום הקדוש ויתבונן כמה דמעות נשפכו על התורה
שלו. דמעות שזלגו מעיני אביו, דמעות ששפכה אימו, וזקנתו בכתה
ושפכה שיח ודורות שלמים התחננו שוב ושוב לזכות שצאצאי
צאצאיהם יהיו בעלי תורה. כמה ברכות קיבל לזכות לתורה. וכל
אימת שאביו פגש יהודי צדיק הוא פנה אליו וביקש ברכה עבורו,
שיזכה לכתרה של תורה. נו, מתי כל זה יקרה? מתי כבר תפעלנה כל
התפילות? לזאת עלינו לעורר בחג קדוש זה את הגעגועים לתורה".
מתיקות של ערגה נשזרת בקולו של הגה"צ שליט"א, החותם בלהט:
"בכל 'שטיקל גמרא' (-קטע בגמרא) יש את כל הגעגועים וכל
התשוקה וההחמדה והחשק שיש בעולם!"

חסידות:

ומלימוד התורה לדרכי החסידות. יש בדורנו ספרים רבים כל כך
והתעוררות רבה כל כך. ובכל זאת, אם 'מבקש' רוצה לדעת 'מהי
תורת החסידות על רגל אחת'. מה עליו לדעת?

"חסידות על רגל אחת היא: להיות קרובים אל הקב"ה ולהיות
עסוקים תדיר בלהתקרב אליו יותר ויותר. תורת החסידות פתחה
את שביל הגישה אל הקב"ה לכל אחד ואחד ולימדה שכל אחד, בכל
מצב, ובכל מה שהוא עוסק, ברגע של רוחניות וברגע של גשמיות,

חדש! חדש! חדש!

טיפים מיוחדים לקבלת "גישמאק בלימוד"
עכשיו בהגשה מיוחדת לבני הישיבות

חייגו 077-222-2666 < שלוחה מס' 3 < 3

לא אחת היה נכנס בחשאי לביהכ"ס "אהבת שלום" שם היה משתקע בלימודיו למעלה מו' שעות רצופות. כאשר גיסי כ"ק אדמו"ר שליט"א נסע פעם לחו"ל, ניצל את העובדה שדירתו ריקה עתה ומצא בה מקום נסתר ללמוד שעות רבות באין יודעים. הדבר נגלה כאשר לפתע אירעה 'הפסקת השמל' והשכנים הבחינו בנר הדולק מתוך הבית ה'ריק'...

הצצה לעולמות של טוהר ממסכת חייו הרוממה רצופה באהבת תורה, ענוה, קדושה ויראת שמים של כ"ק מרן אדמו"ר מראחמיסטריווקא זצוק"ל כפי ששמענו בשיחה מיוחדת עם חדב"נ הגאון רבי יהושע מנחם שטרן שליט"א רב קהילת רחמיסטריווקא בבני ברק

הרב יעקב הייזלר

גיעת התורה, חסידות, פרישות וקדושה התאחדו על שולחנו של כ"ק מרן אדמו"ר רבי ישראל מרדכי מראחמיסטריווקא זצוק"ל זיע"א וכך יצרו את דמותו הענקית רבת ההוד של איש גדול וקדוש זה שהתהלך בקרבנו.

הרבי זיע"א נודע בתוקף גדלותו התורתית עד כי יצאה שמו לתהילה כאחד מגאוני התורה וזאת לצד עבודת ה' המופלאה בה עבד את בוראו כל ימיו בסילודין ובקדושה, הכל חשו והרגישו עליו את הנאמר "איש קדוש עובר עלינו", בהיותו מופרש כל ימיו מכל עניני העולם עד קצה היכולת.

כל ימיו עמל הרבי להסתיר את דמותו הגדולה במעטה עבה של הסתר בתוך הסתר בחותם קדוש לבל ידע איש מעבודתו בקודש וגדלותו בכל התורה, אך ברבות השנים התגלה כי מבעד להסתרה שרוי צדיק וקדוש אשר כולו קודש לה' ולתורתו.

חתנו הג"ר יהושע מנחם שטרן שליט"א רב ביהמ"ד רחמיסטריווקא בב"ב פתח לנו סדק צר לעבר דמותו המאירה של הרבי זיע"א כפי שחוה מקרוב.

הגר"מ שליט"א פותח את דבריו ואומר לנו: "על מו"ח ניתן לומר כי התורה הק' היתה מהותו ועצמותו, כל כולו היה דבוק בתורה ללא שיור מתוך יראת ה', וכפי שהגדירו אחד מגדולי הדור "הוא היה 'שיכור' לתורה" וכבר המליצו ואמרו עליו: "אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה שאהב רבינו את התורה בוז יבוזו לו".

"מו"ח היה נחשב מיחידי הדור בהתמדתו, הוא היה יושב היה שעות על גבי שעות רכון על ספריו ללא להכניס אל פיו מאומה. לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע דבר ה'.

"אצלו ראו כיצד הוא מקיים בפועל את המ"ח קנינים שהתורה נקנית בהם. כשהיה חולה ומיוסר בכל גופו, הציע לו אחד שישלח קויטעל לליזענסק, מו"ח כתב את שמו, וביקש דבר אחד: לזכות ללמוד בישוב הדעת, לא בריאות, ולא שום דבר אחר הוא ביקש, רק

שיוכל ללמוד תורת ה'.

"הרה"ק מסקוירא זצ"ל, שהגיע באונייה לארה"ק בנסיעה קשה ומטלטלת, התבטא ואמר: "הכול היה שווה כדי לראות את האברך הזה, הלומד תורה לשמה". הרה"ק ממכנובוקא זצ"ל שח פעם, כי אילו היה מו"ח נמנה על שמונת בניו של הרה"ק רבי מרדכי מטשרנוביל זצ"ל, שהיו כולם קדושי עליון - היה הוא מיוחד ביניהם. "כבר מילדות היה נחשב למתמיד גדול. בילדותו למד בת"ת "חיי עולם" ב-ם. באחד הימים הוטל עוצר ע"י האנגלים, והילדים הצטוו להישאר בחיידר. בשעת לילה מאוחרת הסתיים העוצר. השעות חלפו, והילד (הרבי זיע"א) אינו שב לביתו. בני הבית חרדו לשלומו, הלכו וחיפשוהו בבתייהם של החברים ולא מצאוהו, עד שעלה בדעתם לחפש בחיידר. הלכו ופגשו בילד הצעיר יושב ולומד... הוא כלל לא חש בכך שהעוצר הסתיים, שהילדים התפזרו להם כבר מזמן ושהלילה הלך והעמיק. נפשו חשקה בתורה, ומעבר לה כאילו דבר לא קיים!

"כך גם בבחרותו היה שקוע בתורה באופן מבהיל. פעם אחת, בהיותו חתן, הלך לשיעורו של מרן הגרא"ז מלצר בישיבת "עץ חיים".

אדמו"ר שליט"א נסע פעם לחו"ל, ניצל את העובדה שדירתו ריקה עתה ומצא בה מקום נסתר ללמוד שעות רבות באין יודעים. הדבר נגלה כאשר לפתע אירעה 'הפסקת חשמל' והשכנים הבחינו בנר הדולק מתוך הבית ה'ריק'...

ענווה ופשטות

"לצד גדלותו התנהג מו"ח בפשטות ולא יאומן כי יסופר עד היכן הדברים הגיעו. ר' אלתר משה טברסקי סיפר לי, שפעם הגיע לשיבה ביום ראשון בבוקר והנה הוא ראה ששולחנות והספסלים מסעודת רעוא דרעווין נשארו עדיין על מקומם מבלי שסדרו לימות החול. ולמרבה הפלא הוא הבחין במו"ח איך שהוא מסדר את השולחנות לקראת התפלה וזאת מבלי לחוס על כבודו, ר' אלתר משה ביקש מיד ממו"ח להפסיק כשהוא יעשה זאת במקומו, אולם מו"ח לא הפסיק וכך יחד הם סדרו את השולחנות והספסלים לתפלה, כך נשנה הדבר מספר שבועות כאשר מדי יום ראשון בבוקר היה הרבי מסדר בעצמו את השולחנות לתפלה, ורק לאחר שסידרו פועל נקיון מיוחד למוצ"ש, פסק הדבר.

"כך גם בביתו התנהג כאחד האדם והיה בעצמו שוטף כלים ומסדר את הבית מבלי להשתמש בעוזרים ובגבאים.

"פעם נתדפק על דלתות ביתו אחד שביקש להביא לפניו קוויטל, הלה נדהם כאשר הדלת נפתחה ע"י מו"ח הניצב בעיצומו של עמל הנקיון לקראת שבת. הלה היה נבוך ולא ידע מה יעשה, ומו"ח האיץ בו: נו, על מה תחכה?! הלה אמר שמבקש לתת קוויטל ומו"ח אמר לו: הנני, תן את הקוויטל... סבור היה שעתה ילך מו"ח אל החדר הפנימי, ילבש את כובעו לקריאת הקוויטל, אולם מו"ח עמד כך בדלת, בידו האחת עוד אחז חפץ הקשור אל טרחת ההכנה לשבת, וכך קרא את הקוויטל ובירכו.

"אחד מתושבי ארה"ב סיפר שכאשר בנו כ"ק אדמו"ר שליט"א נסע לארה"ב, ובהיותו שם השכיר את דירתו שבאר"י למשך חודש ימים ורשם לו מספר טלפון למקרה הצורך של בעיה וכדו', והיה זה מספר הטלפון של מו"ח, וכאשר הגיעו לבית הרגישו שיש בעיה במקרה, ומיד התקשרו למספר הטלפון שהיה בידם, ומו"ח ענה בטלפון ואמרו לו שהמקרה לא עובד (והם לא ידעו כמובן עם מי הם מדברים), וענה לו מו"ח שהוא מיד בא לראות מה קרה, וכשבא לאחר רבע שעה לביתם וראו אדם מבוגר עומד בפתח הכניסו אותו כי לא הכירוהו אישית, וניסה מו"ח לתקן את המקרה, וכשלא

בעיניים עצומות צעד ברחוב, מוחו היה אפוף כל העת בתורה. הוא מיהר בכביש של מחנה יהודה ולא הבחין במשאית מתקרבת. המשאית דרסה אותו, ובניסים, הוא שכב בין הגלגלים ולא תחתיהם. מו"ח השתחל החוצה, ועד שהתאוששו האנשים שנכחו שם ונפנו לקרוא לעזרה נעלם מו"ח והלך לשיבה.

"כאשר סיפרו זאת לסבתא, אם הכלה, מיהרה אל אמו של מו"ח ושאלה בחרדה על אשר התרחש עם בנה. השיבה הרבנית "איני יודעת, הוא הלך ללמוד!". היא אכן לא ידעה דבר על התאונה. רצו לשיבת "שפת אמת" ומיהרו אל מו"ח. הוא הביט בהם כשאינו מבין: "מדוע הגעתם? הכול בסדר ואני מתכוון להמשיך ללמוד כרגיל..."

עשר שעות רצופות

"כאברך צעיר למד בחברותא עם גדולי ירושלים, כהגר"ח ברים והגר"נ ציינווירט זצ"ל, ואלה העידו בו על התמדתו העצומה, כאשר היו רואים אותו עשר שעות רצופות של לימוד ללא הפסקה מדי יום ביומו.

"היו תקופות שכמעט לא הכניס אוכל לפיו לרוב דבקתו בתורה, ופעם כשלמד את המשנה ביומא מי שאחזו בולמוס מאכילין אותו וכו', נענה ואמר לחברותא שלו שכבר הרגיש בנפשו מה זה בולמוס, הלה שאלו מתי היה זאת, האם ביום תענית וכדו' ומו"ח ענהו בפשטות, שהיה פעם ששכח כמה ימים מלאכול ולאחר מכן הרגיש בולמוס.

"בכלל, מו"ח כמעט ולא התייחס אל גופו הטהור, ואף בענינים החיוניים ביותר לא התייחס ודחאם. לא אחת בשעות אחה"צ כשכבר החלו להגיע אנשים ל'קבלת קהל' אצלו, היתה אמו הרבנית ע"ה נכנסת אלי ואומרת לו "מאטיל, הרי לא טעמת מאומה מעת שובך מהתפילה. חוס נא וטעם משהו ואחר תקבל את הקהל". מו"ח היה ענה לה "נו מאמע, לאז שוין, הרשי נא להם להיכנס ואח"כ אטעום..." יהיה טוב בלא טעימה עתה, לא נורא... ולא היה זה חשבון של תענית וכדו' אלא שהענה"ז לא תפס אצלו מקום כלל.

המיוחד בהתמדתו היתה שתמיד ניסה להעלים מהציבור את התמדתו. הוא היה קובע מקומותיו בבתי מדרשות בירושלים, קבועים ובלתי קבועים, והיה מחליף את מקום לימודו באישון לילה, לבל ידעו שלימודו עתה הינו המשך ולא התחלה. כך היה זה עוד משנות בחרותו בשיבת 'שפת אמת'.

"לא אחת היה נכנס בחשאי לביהכנ"ס "אהבת שלום" שם היה משתקע בלימודיו למעלה מו' שעות רצופות. כאשר גיסי כ"ק

המשך בעמוד 31

הקו ליעוץ להצלחה בלימוד ומתיקות התורה

1800-20-18-18

בין השעות 7:30 ל-10:30 בערב ★ שיחת חינם

מעשה בבחור שהתלונן שמחשבות זרות טורדות אותו ואינו מצליח להילחם בהם, שלח הבחור את הגה"צ רבי זלמן בריזל זצ"ל אל הקודש פנימה אצל רבי שלומקיע לשאול את פיו כדת מה לעשות

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א על הנצחון במלחמת היצר

הדלת ולא לתת לאחרים להיכנס, ברצותו פותח וברצותו נועל, ו'בעלות' כזו צריך יהודי להראות לשטן זה היצר הבא להכשילו בעוונות, לסגור את הדלת בעדו.

ולכן נקטו חז"ל בהלכות ודיני חנוכה 'כדי שתהא נר חנוכה משמאל ומזוזה בימין, ובעל הבית בטלית מצויצת ביניהן, ובדווקא אמרו ובעל הבית באמצע, ולא והמדליק עומד באמצע וכיו"ב, כי בכדי שיוכל להעלות הנרות בכל פרטיהן ודקדוקיהן שתהא השלהבת עולה למעלה ותגרום נחת רוח לבורא ית"ב"ש, צריך המדליק להיות בעל הבית השולט על עצמו, ולא שיהיו רצונותיו ותאוותיו שולטות עליו, וימי חנוכה מסוגלים שיוכל כל אחד להשריש מדת הטהרה באבריו וגידיו לכל ימות השנה.

ולעולם לא תפול רוחו בקרבנו - אם נפלו לו מחשבות וכיו"ב, כי העיקר לסלקם מיד כלעומת שבאו. מעשה בבחור שהתלונן שמחשבות זרות טורדות אותו ואינו מצליח להילחם בהם, שלח הבחור את הגה"צ רבי זלמן בריזל זצ"ל אל הקודש פנימה אצל רבי שלומקיע לשאול את פיו כדת מה לעשות, ויען הרבי, אמור לו 'מלאכת מחשבת אסורה מהתורה' - התורה לא אסרה כי אם מחשבה רעה הבאה על ידי 'מלאכה' ובכונה. משא"כ מחשבה הבאה לו ממילא - בנסיון על ידי היצר הרע, אין לו לשים את לבו כלל, אלא ימשיך בדרכו וה' יהא בעזרו.

הרה"ק ה'חידושי הרי"ם זי"ע (שש"ק ח"א פר' מטות) מפרש את דברי הגמרא (ברכות ו:ו) 'לעולם ירוץ אדם לדבר הלכה ואפילו בשבת שנאמר (הושע יא י) אחרי ה' ילכו כאריה ישאג, ותמוה,

אמרו רבותינו לחזק ברכיים כושלות, שיאמר האדם לעצמו מהא גופא ש'נסיון' קשה עומד לפניך, הרי שחשיבות גדולה יש בשמים למלחמתך, כי בלאו הכי לא היה היצר מתאמץ בכל כוחו להכשיל אותך, וכשידע האדם שהתגברותו חשובה יצליח כזה.

כתב הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע (בית אברהם צו ד"ה וישחט) כי ג' פעמים יש בתורה 'ששלת'

א. בתביבת ויתמהמה (גבי לוט, יט טז) ב. וימאן גבי יוסף הצדיק (לט ח) ג. בפרשת צו בתביבת וישחט (ויקרא ח כג). ומרמז על 'דרך העבודה', כשבא האדם לתאוות עולם הזה אפילו בהיתר, מתחילה יקיים בנפשו - 'ויתמהמה' שלא ימהר למלא תאוותו, ולא יחשוש שעיכוב ואיחור התאוות יזיק לו, לאחר מכן - 'וימאן', שילחם על יצרו בזעקת 'איני רוצה' עד שכבר לא ירצה לילך אחר תאוות לבו (היינו כשלב עדיין יתאוות מכל מקום לא יסכים לילך אחריהם) ועי"ז יזכה - 'וישחט', שישחט יצרו הרע וכבר לא יתאוות כלל למטעמו.

וידוע, מה שהורה הרה"ק רבי שלומקיע מזוועה'ל זי"ע לבחור ששקע בעמקי תהום רבה, אף אם יודע הינך שלבסוף נפול תיפול ביד היצר הרע - מלך זקן וכסיל, מכל מקום אל תתנהג עמו כמלך, אשר בפצותו את פיו מיד ממלאים משאלותיו, אלא, תדחהו בלו ושוב, כי על כל רגע ורגע שהאדם דוחה מעמו את היצר אף אם נפל לבסוף הריהו גורם נחת רוח מרובה להקב"ה לאין ערוך.

מעשה ביהודי שהתאונן לפני הרה"ק ה'מגיד' הגדול ממעזריטש זי"ע כי אין בכוחו לעמוד ולהתגבר על כל הרהורים ודמיונות שיצרו מפתהו לחשוב בהם בכל עת מצוא ובפרט בעת 'התפילה והלימוד', מששמע ה'מגיד' את דבריו, שלחו שיפנה אל בית ה'אור המאיר' זי"ע, והוא יורה לו את הדרך הנכונה, חיש מהר עשה היהודי את דרכו אל בת ה'אור המאיר', משהגיע למחוז חפצו באישון ליל וראה שהאור עדיין שולט בבית החל מתדפק על דלתות הבית ואין קול ואין עונה, אין הדלת נפתחת, מכיון שהכפור שלט בחוצות, והיהודי הרגיש שעוד מעט קט וכולו נעשה כגליד קרח הוסיף לדפוק בדלת שוב ושוב, ועדיין לא נפתחה הדלת... אחר זמן שאל היהודי את ה'אור המאיר' מדוע לא פתחת לי את הדלת הרי נשלחתי בשליחות מיוחדת אליכם, ענהו הרה"ק, הן אמת, ובזה גופא עניתך, שבבית אנכי הוא 'בעל הבית' - למי שארצה אפתח את הדלת, ולמי שאין ברצוני להכניסו לא יכנס הנה... כמו כן, דע היטב שאתה הוא 'בעל הבית' על עצמך, את מי שברצונך תכניס ומי שאינו מרוצה בפניך - אל תתן לו דריסת רגל במוחך ולבך, כי ביד בעל הבית לסגור את

והיהודי הרגיש שעוד מעט קט וכולו נעשה כגליד קרח הוסיף לדפוק בדלת שוב ושוב, ועדיין לא נפתחה הדלת...

אחר יצרינו כסומים בארובה, ואם ראית שבעבר נכשלת, מדוע שבת לילך ולהתקרב אל מקום הסכנה - יצרך הרע... ברח לך לבל תכשל שוב, אחרי ש'בעל נסיון' אתה כי המקום מסוכן עבורך... (מתוך באר הפרשה - וישב תשע"ח)

שהרי בפסוק נאמר אחרי ה' ילכו, ומנין לו שיש לרוץ לדבר מצוה. אלא ביאורו, משל לאחד מזקני וישישי העדה שהיה מהלך ברחובה של עיר, וכל הילוכו בקושי גדול כשהוא נשען על מקלו, והנה לפתע הוא רואה שאריה השואג לטרף בא ומתקרב אליו, וכי ימשיך להיות 'זקן'... וכי ימשיך להלך כנמושות על מקלו... לא ולא, אלא יתגלו בקרבו כוחות אדירים, ישכח מתשות כוחו, יזרוק את מקלו, וינס כנער אשר כוחו במותניו... כי אכן בכל אדם טמונים כוחות אדירים נעלמים אשר יתגלו בפועל רק כשנקלע לעת צר ומצוק. וזהו אומרם 'אחרי ה' ילכו' - כארי ישאג, כאותם הכוחות הללו לברוח בכל כוח כבורח מן הארי לנוס אל ה' אלוקיו.

הרה"ק ה'בית ישראל' ז"ע היה מספר את המשל הידוע בדרך צחות, על 'ההיא סבתא' ששנתה 'בצאינה וראינה' (ספר המספר את הפרשה בלשון 'אידיש' ונהגו נשות ישראל מדור הקודם (עד היום) להגות בו מדי שבת בשבתו), בהגיעה ל'מכירת יוסף', לא היתה יכולה לעצור את בכייה, וייללה בדמעות שלישי על הנער שנמכר על לא עוול בכפיו, לעבר הבלתי ידוע. והנה לשנה הבאה, בשובה לקריאת פרשת וישב ב'צאינה וראינה' נענתה לאמר, יוסף, יוסף, בשנה הזאת לא אזיל דמעה בעדך, שהרי כבר ראית אשתקד מה אירע לך בלכתך אליהם, ומדוע שבת על אותה הדרך... והיה ה'בית ישראל' אומר, לא מליצה ולא צחות יש כאן כי אם קורטוב של אמת כואבת, כי כך נמי מנהגינו, פעמים ונכשלים אנו בהליכה

רוצה להרגיש טעם בלימוד? יש לנו בשורה בשבילך!

מוקד 'גישמאק בלימוד' -
במיוחד עבורך
צוות אברכים תלמידי חכמים,
ישתדלו יחד איתך למצוא
את הדרך שגם אתה
תוכל להתענג על נועם צוף
מתיקות התורה הקדושה!

התקשר כבר היום
מוקד 'גישמאק'

17-18-20-800-1 (השיחה חינם)

וישועה קרובה לבוא

המוקד פעיל בימים א-ה, בין השעות 19:30-22:30

זכיתי ללמד שלוש שנים בישיבה קטנה של בעלזא בתל אביב. היה שם יהודי קשיש, הרב רבי שמחה מונד זצ"ל, תלמיד חכם מופלג, צדיק וירא שמים, שנון ופיקח, הוא היה מרבה להביא דברים בשם הרבי הקדוש רבי יששכר דב מבעלזא זצ"ל, וממנו שמעתי אמרה זו, שעשויה להציל בעלים רבים מכעס ומרוגז על נשותיהם, נשות החיל, בנות ישראל הקדושות

הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א שנזכה לראות כל אחד מעלת חברנו ולא חסרוננו

עתה, מבקש אני ממך לאות הכרת הטוב על ששימשתיך בימים האחרונים שתאמר לי מיהו הגנב שעשה דבר עול זה בלא בושא". "היושב" הזקן השתומם מול דבריו הנועזים של האברך. פנה אליו ואמר לו: "וכי נטרפה דעתך עליך? מנין לי לדעת מי הגנב? לא נביא אנוכי, ולא שוטר העיר אנוכי, שאדע דבר וחצי דבר מיהו הגנב דמתא! ואם תשלום על שימושך הנך רוצה, נקבה שכרך עלי, ואתנה".

אולם האברך שהאמין בגדולתו של "היושב", לא הרפה, אלא אמר בנחישות: "ידע נא מר, כי אינני פותח את דלת ביתו, כל עוד לא אדע מיהו הגנב, ואם אינו רוצה לגלות - לא יוכל כבודו לצאת לתפילה בבית המדרש".

כשראה "היושב", שהאברך מתכוון לדבריו ברצינות, הוכרח לגלות מקצת מגדולתו. נענה ואמר, שהוא מסכים לספר לו, אבל בתנאי כפול ומכופל, שלעולם לא יספר לשום בריה על השתלשלות הדברים.

האברך הסכים לתנאי זה, אך הבהיר, שאם הרבי ישאל אותו מנין ידע לאתר את הגנב, יספר לו דברים כהווייתם. ו"היושב" הסכים לכך. מיד אמר הזקן: "דע לך כי, פלוני בן פלוני, הגר בשכונה זו וזו, הוא גנבא דמתא, ובביתו נמצא צרור הכסף בשלמותו!" ואכן, תכף ומיד רץ האברך לבית יהודי זה, והלה - כשראה שנתפס

אספר לכם מעשה נורא שארע בחצר קדשו של הרה"ק השר שלום מבעלזא זצ"ל:

פעם נכנס אליו אורח שלא היה מתושבי בעלזא, ובכה במר נפשו על המקרה שקרהו:

היות שביתו מבורך בבנים ובבנות בלי עין הרע, ופרנסתו דחוקה עד מאד, יצא מעירו וסבב על פתחי נדיבי עם בכפרים ובעירות הסמוכים, לצורך כלכלת ביתו.

בימים אלו הוא הגיע לכאן, לבעלזא, והתאכסן באכסניה את. כשבאמתחתו צרור כסף שהצליח להשיג בקושי ובעמל רב. בבוקר נדהם לראות, שצרור כספו נגנב ממנו, והוא עומד אובד עצות, ואינו יודע מאין יבוא עזרו.

כששמע זאת הרבי הקדוש, ציוה לקרוא לאברך מחסידי, סיפר לו דברים כהווייתם ופקד עליו לחפש אחר הגנב ולהביאו הנה עד יום מסוים. האברך התנצל וטען, שאינו יודע איך לעלות על עקבותיו, אך הרבי לא רצה לשמוע שום תרוץ, ועמד על דעתו, שעד ליום שקבע עליו להניח ידיו על הגנב ולהחזיר את הגניבה לבעליה.

האברך יצא מבית הרבי כשהוא מבולבל לגמרי, ולא ידע מהיכן יתחיל לטכס עצה, היאך ימלא בשלמות את התפקיד שהטיל עליו הרבי.

בהיותו בר דעת, הגה בליבו רעיון נועז. מה עשה? נכנס לבית המדרש הסמוך לבית הרבי, ושם עינו על אחד מזקני ונכבדי ה"יושבים", שכידוע דרו בבית המדרש, והתחיל לשמשו ולהגיש לו את הצטרפויותיו הרבות ברוחניות ובגשמיות. כך נהג במשך מספר ימים, עד שהגיע היום, שבו היה עליו לגלות מיהו הגנב שרושש את היהודי הזר מכספו.

באותו יום קם האברך בשעה מוקדמת ביותר, נקש על דלת ביתו של "היושב" הזקן, וכשפתח הלה את הדלת, השתומם למראה האורח השקדים לבוא אליו בשעה לא רגילה זו... בזריזות ביקש ממנו האברך, אם יועיל בטובו להכניסו לביתו, כי דבר סתר לו אליו.

הזקן הכניסו, ואז נעל האברך את הדלת, נטל לכיסו את המפתח, ובד בבד פנה אל היהודי "היושב" ואמר: "הנה לפני כמה ימים התרחשה בעירנו גנבה מיהודי אחד המתאכסן באכסניה מסוימת, הרבי פקד עלי לאתר את הגנב ולהחזיר את הגנבה לבעליה. אי לכך באתי אליך

זה מן המוסר, לצער את הזולת, כמו שאתה בעצמך אינך רוצה להצטער, ולכן הוכרח הלל הזקן לומר לו בלשון זו דיקא. ברעיון קדוש זה יש מליצה ישרה ומתוקה על ראשי עם קודש, ישראל אהוביו של מקום ב"ה, להבחין ביקרתם ובמעלתם, בבחינת: "ראו מה בין בני לבין בן חמי" (ברכות ז ע"ב), שרק להם ציוה השי"ת בתורתו: "ואהבת לרעך כמוך", מפני שרק הם מסוגלים לתקוע בלבם אהבה וחיבה לזולתם בלא שום מטרה וסיבה צדדית, אלא בשביל לקיים את מצות הבורא יתברך.

לימוד זכות על נשים המעכבות את בעליהן...

זכיתי ללמד שלוש שנים בישיבה קטנה של בעלזא בתל אביב. היה שם יהודי קשיש, הרב רבי שמחה מונד זצ"ל, תלמיד חכם מופלג, צדיק וירא שמים, שנון ופיקח, בהיותו מעל גיל תשעים, ועד הרגע האחרון לחייו היה צלול בראשו. כשכל חייו היה חיוך על פניו. הוא היה מרבה להביא דברים בשם הרבי הקדוש רבי יששכר דב מבעלזא זצ"ל, וממנו שמעתי אמרה זו, שעשויה להציל בעלים רבים מכעס ומרוגז על נשותיהם, נשות החיל, בנות ישראל הקדושות:

רואים בכל בית, וכמדומני שיכולים להגיד בפה מלא: לא בתשעים ותשע פסיק תשע אחוז של הבתים, אלא במאה אחוז, ואין זו בושא, כל אחד מוזמן לעשות חשבון, ולראות אם המציאות הזו אינה קיימת גם בביתו:

קורה שהבעל מסכם עם אשתו: "היום בשעה תשע נצא לחתונה של השכן". השעה מגיעה, ובדיוק אז האשה מתעכבת, נוצרה בעיה, צריכים לחכות... תמיד יש לה תרוץ: שכחו לסכם עם הביביסיטר, היא לא הספיקה להתארגן, צריך לסדר עוד משהו קטן בבית לפני היציאה...

בסדר. יוצאים בתשע ועשרים. לבעל זה מציק כמובן, היא מבינה שכואב לו. אבל הבעל הוא צדיק: נושך שפתים ולא אומר דבר...

היא מקבלת על עצמה שבפעם הבאה בסיעתא דשמיא, כשיצטרכו לצאת מהבית היא תשתדל להקפיד על הזמן.

והנה, הקב"ה עזר. כחלוף שבוע עליהם לצאת שוב מהבית, והפעם לשמחת בר מצוה של קרוב משפחה. לכתחילה הם מסכמים לא בתשע, כי אם בתשע וחצי, כשהכל "בטוח" יהיה מוכן...

האם הפעם, אכן, הכל היה מוכן? והתשובה ברורה וידועה: כשהגיעה השעה תשע וחצי. בדיוק התעוררה איזושהי בעיה... משהו לא מוכן... צריכים לחכות עוד עשר דקות...

שאל רבי יששכר דב מבעלזא זצ"ל: הרי חז"ל אומרים שנשים הן יותר פקחיות - במידה מסוימת - מאנשים. ניתנה להן בינה יתרה, ויש להן חכמת חיים רבה מאד. עד כדי כך ששלמה המלך אומר עליהן (משלי יד, א): "חכמות נשים בנתה ביתה". מדוע, אפוא, בכל פעם שצריכים לצאת מהבית, בא האיחור מצד "אשת חיל" הצדקנית?

רבי יששכר דב בעלזער זצ"ל אמר, שזהו קומפלימנט עצום וקדוש

בקלקלתו - הוכרח הוודות על האמת, והשיב את הגנבה אשר גנב. לאחר מכן נכנס האברך אל הקודש פנימה, וסיפר לפני הרבי את מעשהו עם "היושב" הזקן, שגילה לו את זהות הגנב. מיד שלח הרבי לקרוא ל"יושב" זה, ושאלו מנין ידע נסתרות, והשיבו "היושב" שלפני ימים מספר הזדמן לו לעמוד לפני חדר הרבי, במקום שבו עומדים המוני המבקשים להכנס אל הקודש פנימה לעצה ולברכה. ואז צדה עינו את הגנב הלז, כשבידו קויטל שבו רשום שמו ושם אמו. כשהסתכל הקויטל ראה בו, שיהודי זה שלח ידו בממון רעהו, ומכאן ידע שאליו הכונה.

[בדרך אגב אנו רואים כאן דבר נפלא מאד, ומבינים מי היו אותם "יושבים" בדורות הראשונים שלא היו צדיקים מפורסמים שמחוללים פלאות וישועות לרבים, אבל "ידעו" לקרוא על קויטל את עוונותיו של הכותב].

נענה הרבי מבעלזא ואמר: "דע לך שבימי חורפי הייתי רואה על הנכנסים אלי את כל מעשיהם הטובים והרעים שעשו מעודם עד היום הזה, ולא רק בגלגול זה, אלא גם מה שעשו בגלגול הקודם. אבל בשנים המאוחרות יותר חשבת לעצמי: הרי חז"ל הקדושים מעידים, שהשי"ת אינו מביט בעוונותיהם של ישראל (במדבר רבה כ, כ), ואנו מצווים מפי הגבורה: 'אחרי ה' אלקיכם תלכו... ובו תדבקו' (דברים יג, ה), ודרשו חכמים בספרי: 'וכי אפשר לדבקה בו? אלא הדבק במידותיו' וכו'.

ואם כן, הרי מוטב שלא אראה עוד עוונותיהם של אישי ישראל, לכן התפללתי לפני הקב"ה וביקשתי, שיקח ממני יכולת זו לראות את חסרונותיהם של האנשים הבאים לפני, ומאז אינני רואה שום עוולה בפניהם של היהודים. זוהי אפוא הסיבה, שאנוכי לא ידעתי מיהו הגנב בלתי היום".

"ואהבת לרעך כמוך" - מעלה מיוחדת לישראל

כאשר מתרגלים לא לראות בחסרונות הזולת, קל יותר להרבות אהבת חיים בין אדם לחברו. עיקרה של עבודה זו כתובה בתורה (ויקרא יט, יח): "ואהבת לרעך כמוך".

מידה זו היא נחלתם הבלעדית של כלל ישראל, רק הם יכולים לעורר בליבם אהבה לאיש זר בלי סיבה ומטרה חמרית. ראיתי מאמר נפלא בספר "דברי שאול" על התורה מאת הגאון הנודע רבי יוסף שאול נתנזון זצ"ל, רבה של למברג, ובעל שו"ת "שואל ומשיב", שמביא מה ששמע מהרה"ק ה"חידושי הרי"ם" זצ"ל על הסיפור המובא בגמרא (שבת לא ע"א): "מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי, אמר לו: גירני על מנת שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת, דחפו באמת הבנין שבידו. בא לפני הלל, גיריה, אמר לו: 'דעלך סני לחברך לא תעביד' - זו היא כל התורה כולה,, ואידך פירושה הוא זיל גמור".

ושאל, למה דיבר הלל אל הנכרי בלשון שלילית: "מה דעלך סני" וכו' ולא אמר לו בלשון חיובית: "אהוב את חברך"?

ותרץ, שגוי אינו מסוגל להבין מושג כזה - לאהוב את הזולת בחינם ובלי מטרה מסוימת אך הוא מסוגל להבין, שאין זה טוב ויפה, ואין

וכל ערב שבת ראו אצלו דבר מעניין - בעלותו מהמקוה אחר שטבל לכבוד שבת, היה ראשו סחרחר עליו ותקפוהו כאבי ראש עזים, עד שהוצרך לשכב על מטתו להקל על יסוריו

הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א, אב"ד סאנטוב על מידות טובות ודרך ארץ שקדמה לתורה

מסופר על הגאון ר' ישעיה פיק זצ"ל בעל "מסורת הש"ס", שהיה ראש ישיבה בברלין והעמיד תלמידים הרבה. ובהגיע עיתו, נפטר לבית עולמו, וקברוהו בבכי ובמספד. למחרת המשיכו בני הישיבה להגות בתלמודם.

כשהגיעה השעה שבה היה רבינו מוסר את שיעורו בקביעות, הבחין אחד התלמידים, שבחדר השיעורים ניצב לא אחר מאשר ראש הישיבה שנפטר ונקבר אמש. הרב ביקש מהתלמיד לכנס את כל בני הישיבה. מטבע הדברים, דבר המעשה היכה גלים וכל התלמידים התקבצו כדי לשמוע את דברי הנפטר.

נענה רבי ישעי' ואמר להם: "אתמול לאחר פטירת דנו אותי בבית דין של מעלה, ופסקו, שמגיע לי מקום נבחר בגן עדן, ברם היה עלי קטרוג שכראש ישיבה חונכתי את תלמידי לתורה, אך לא חונכתי אותם למידות טובות ודרך ארץ שקדמה לתורה. ובגלל תורת י הסכימו הדיינים להעניק לי שעה אחת, שבה אבוא לישיבה ואלמד אתכם ענין זה".

ואז החל הרב ללמד על חובתו של האדם לסגל לעצמו מידות טובות ודרך ארץ ולעבוד על עצמו לבל ייפגעו ממנו הבריות, ובדיוק לאחר שעה נעלם לפתע פתאום. התלמידים הנדהמים הפנימו את דברי רבם וקיבלו על עצמם ביתר שאת ענין זה של עבודה על המידות ודרך ארץ.

נכדו, בשלמא כשהסבא היה דר בויליאמסבורג והיה הולך למקוה של קהילת צעהלים, אז אפשר להבין, שכיון שהסבא היה שם רק אורח, הוא לא יכול לומר דעות באיזה דרגה של חום לעשות המקוה, אבל כאן הרי מדובר במקוה פרטי של הסבא, למה אי אפשר לסדר את זה להפחית את מעלות החום?

אמר לו הרבי דבר נורא: במקוה כאן - בא לטבול אחד השכנים בכל ערב שבת - וכשהוא נכנס למקוה החם, הוא אומר בסיפוק "אהה - מ'חי! אזא געשמאקע מקוה" - ואיך אני יכול לקחת הנאה מיהודי?...

מספרים, שכאשר למד הגאון רבי שלמה שמשון קרליץ זצ"ל בישיבת מיר, חזר פעם מהישיבה בשעת לילה מאוחרת לאכסנייתו בלויית מספר בחורים, עלטה כבדה שררה ברחוב, לפתע שמעו הבחורים קול ריצה מאחוריהם. מרוב פחד שמא שודדים הם וכיוצא בזה, החלו לנוס על נפשם. אך ככל שהגבירו ריצתם כך גברה הריצה בעקבותיהם.

כאשר הגיעו התלמידים לאכסניה קרובה, נכנסו פנימה וסגרו את הדלת. אך תוך דקות נשמעו נקישות עזות. בפתח נצבו שוטרים מתחנת המשטרה המקומית, והתלמידים הוכרחו לפתוח את הדלת. "יש לכם נס", אמרו השוטרים. "צעקנו לעברכם ולא השבתם, ואף ברחתם. כמעט ירינו ברובים לעברכם..."

תוך כדיבורם דרשו השוטרים לראות תעודות זיהוי של התלמידים,

בבארא פארק היה גר כ"ק האדמו"ר מסקאליא זי"ע. בילדותי הייתי במחיצתו כמה פעמים והשתתפתי בשולחנותיו הטהורים. האדמו"ר זצ"ל היה לו מקוה בביתו, וכל ערב שבת ראו אצלו דבר מעניין - בעלותו מהמקוה אחר שטבל לכבוד שבת, היה ראשו סחרחר עליו ותקפוהו כאבי ראש עזים, עד שהוצרך לשכב על מטתו להקל על יסוריו.

פעם שאל אותו נכדו, שאינו מבין למה בדיוק בערב שבת כשעולה מהמקוה יש לו כאלו כאבי ראש עזים עד שהוא צריך לשכב במטתו מחמתן. אמר לו הרבי, לפי שהמקוה היא חם מאוד, זה ממש שאלה של בישול דאורייתא... ולי - אומר הרבי - יש לי גידים צרים, וכשאני נכנס למקוה כל כך חם, זה משפיע עלי, ויש לי כאבי ראש עזים מזה. שאל אותו נכדו: מה הבעיה, אני יכול להיכנס ולסדר הכל על צד היותר טוב ולהפחית קצת את החום, למה הסבא צריך להתייטר בזה, אמר לו הרבי, לא לא! אל תפחית את מעלות החום. שאל אותו

אולם לתלמיד אחד לא היתה אצלו תעודה, כי לא התגורר באכסניה זו. השוטרים לא ויתרו, ודרשו ממנו ללכת עמם לחדרו ולהראות תעודתו, ומשראו, פטרוהו לשלום.

למחרת נודע למשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליבוביץ זצ"ל את אשר אירע. עמד רבי ירוחם כרגיל על דוכנו כדי לומר את שיחתו המוסרית, אך הפעם החל לתדהמת הכל בדברים חריפים ונוקבים. "אומר לכם את האמת, שעקב המקרה החמור שאירע אתמול, שקלתי בדעת י לסגור את הישיבה! וכבר שוחחתי על כך עם רבני הישיבה..."

הבחורים הביטו המומים זה על זה: על מה ולמה יצא הקצף? המשיך המשגיח ופירש את דבריו: "איך ייתכן שבחורים הניחו לחברם ללכת לבדו מלווה בשוטרים ולא יצטרפו עמו? הלא מלבד הסכנה שיש בדבר, יש גם לחוש את רגשות הפחד והבהלה התוקפים את החבר במצב סכנה. איך עושים כך לבחור?! הרי כל התורה שלומדים לא שווה מאומה כשאין מידות טובות..."

מספרים, שתלמיד ישיבה הלומד בהונגריה, היה הולך כל בוקר ממקום לינתו אצל אחד מ'בעלי הבתים', שהיה מארחו ודואג לו לכל צרכיו להיכל הישיבה כדי ללמוד (באותם הימים הישיבה שימשה אך ורק ללימוד, ולכן היו אוכלים 'ימים'. דהיינו בכל יום היו הולכים לבעלי בתים, שהיו דואגים לארוחות חמות ולשינה, ואת הלימוד היו עושים בישיבה, ולא כפי מתכונתה היום, שהכל נמצא בישיבה).

בדרכו לישיבה היה עובר תמיד ליד שדה. מדי יום ביומו היה רואה את בעל השדה החורש את שדהו בשני שוורים. פעם בחולפו ליד השדה מצא את הגוי יושב ובטל מעבודת החרישה. מאחר שראה כי בעל השדה הוא אדם שתמיד עוסק במלאכתו ואינו מכלה את זמנו לריק, תמה הוא על המקרה והבין כי לא דבר ריק הוא. ניגש אליו ושאל "מדוע אינך עובד היום?", ובעל השדה השיב "אחד מהשוורים חלה". המשיך התלמיד והקשה "ומדוע אינך עובד עם השור השני?", תשובתו של בעל השדה הייתה מפתיעה מאוד "השור הבריאה השני, בראותו את חברו חולה, איבד את החשק לעבוד לבדו, ואי אפשר להקימו מרצו, והוא יושב על יד חברו השור ומשתתף בצערו".

כששמע זאת התלמיד, אמר, שעכשיו הוא מבין, מדוע המשילו חז"ל את הגויים לעם הדומה לחמור (מסכת יבמות דף ס"ב ע"א). שכן צריך להבין את לשון רבותינו, מדוע דווקא לחמור ולא לשור? וכעת ברור לו הטעם, משום ששוורים שהם בהמות טהורות, מרגישים האחד בצער חברו, וכאשר אחד חולה, אין חברו מסוגל לעבוד, ואילו כשיחלה החמור, ימשיך רעהו לעבוד כרגיל, ולא ירגיש כלל וכלל בצער הזולת...

סיפר אחד ממקורבי הגאון רבי מרדכי גיפטר זצ"ל ראש ישיבת טלז. יום אחד נכנס אל חדר הראש ישיבה שני בני זוג, שמצב שלום הבית שלהם עלה על שרטון והידרדר במהירות, עד שנמנו וגמרו להיכנס לראש הישיבה... ראש הישיבה האזין בקשב לטענותיהם, שמע

בסבלנות הן את טענות הבעל והן את טענות האשה. כעבור שעה ארוכה של דיונים, הגיע לאחד הדברים שגרם את כל המחלוקת: הורדת הזבל מהבית לפח העירוני. האשה טוענת כי אין בכוחה להוריד את שקית הזבל הכבדה, ואילו הבעל טוען שהורדת הזבל אינה הולמת את מעמדו המכובד...

כששמע הרב את דבריהם, אמר להם "סעו לביתכם, ואשיב לכם בהמשך". כשיצאו מלפניו, מיהר לברר את השעה בה מפונה האשפה ברחוב בו הם מתגוררים, והתברר לו כי השעה היא 7:50 בבוקר.

למחרת, בשעה 7:45 בבוקר, דמות נערצת במיוחד דפקה בדלת ביתם של בני הזוג המדוברים. היה זה הרב גיפטר בכבודו ובעצמו שעמד בפתח וביקש בפשטות: "אני יכול בבקשה להוריד עבורכם את שקית הזבל?"

בני הזוג היו המומים, כמעט נפלו תחתיהם מתעלפים. ראש הישיבה הנערץ עומד בפתח ביתם ומבקש את שקית הזבל, אך הם מסרבים כמובן לתת לו... "עלינו למהר", מזרז אותם הרב, "עוד שלוש דקות תגיע המשאית, אנא - הגישו לי את שקית הזבל"... בני הזוג התמידו בסירובם, ולבסוף - הרב גיפטר סב על עקבותיו בידיים ריקות מאשפה, אך מלאות בסיפוק על שלום הבית שחזר והתייצב...

מסופר על רב אחד שביקר אצל הסטייפלר זצ"ל, ואמר לו שהוא מחפש שידוך עבור נכדתו, שאל הרב את הסטייפלר "אלו מעלות יש לחפש אצל הבחור", השיב לו הסטייפלר, "התמדה בלימוד התורה, שכל ישר, ומדות טובות".

תמה הרב: "אם הוא מתמיד ושקדן וגדול בתורה ממילא תהיינה לו מדות טובות?" השיב הסטייפלר "לאו דווקא, שהרי המתמיד הזה למד בשקידה שנים רבות בישיבה מול הסטנדר, סטנדר הוא יצור נוח, מעולם אינו מבקש עזרה בשום ענין, כגון להשליך אשפה ולקנות במכולת, מעולם אין הוא מראה פנים זועפות, מעולם לא קרה שלסטנדר לא היה מצב רוח... ופתאום אותו תלמיד צריך להתחיל לגור עם אדם אחר, עם בת זוג שכל זה יכול לקרות לה, לכן מוכרח שיהיה בעל מדות".

ושוב שאל הת"ח: האם אין התורה מעדנת את האדם? השיב הסטייפלר, בודאי, יש כאלה שאילו לא למדו תורה היו חיות טורפות, ובזכות לימוד התורה בשקידה נמלטו מרשעות, אבל אין די בזה כדי שיהיו להם מדות טובות, אלא רק מי שעבד על זה, לימוד מוסר הרבה ובדיקת מצבו הרוחני תמיד, ובשבירת מדותיו ותאוותיו, ואז יהיה לבעל מדות טובות.

זכורני, שבעת הגיעה הזמן, והתחילו להציע הצעות שידוכין לבני שיחי, נכנסתי אל הקודש פנימה לכ"ק מרן אדמו"ר מראחמיסטריווקא שליט"א ושאלתי "מה בדיוק אני צריך לחפש בבחור - על איזה דברים צריכים לעמוד?" והרבי השיב "מ'דארף זוכן דר"י זאכן: מידות - מידות - און מידות..."

ב'חידר' הוא היה המצוין שבחבורה. ראש חזק יש לו. הוא הבין בלי שום קושי את ההסברים של המלמדים, ובשעות הערב היה חוזר בשמחה על תלמודו. כולם היו בטוחים שבישיבה הוא יפרח ויגיע לגבהים חדשים. פעם אפילו שמע את סבא שלו לוחש על אוזנו של אביו: "דיין שרוליק וועט נאך זיין א גרויסער תלמיד חכם"

אם היו בני אדם מרגישים... איך נרגיש במתיקות וערבות התורה?
מה חסר לבחורים הצעירים ויראי השמים, לשמוח עם התורה הקדושה?

הרה"ח ר' מנדל לייבזון

שרוליק יושב על יד הגמרא הפתוחה. מבטו נח על החלון שבקדמת בית המדרש. וילון רחב מידות מכסה את החלון, אך חרך קטן שנוטר בין שני חלקיו, אפשר לראות את השמים ההולכים ומתכהים. עוד מעט יגיע הסדר אל סיומו.

הוא מעיף מבט בשעון הקיר הקבוע על גבי הכותל הדרומי של בית המדרש, ולומד על כך שבעוד פחות מרבע שעה יגיע הסדר אל סיומו.

אנחת רווחה בלתי רצונית בוקעת מקרבו. הוא מתבייש בה, באותה אנחה. 'מה זה מלמד עלי' חושב שרוליק לעצמו, 'האם זה אומר שאני לא אוהב ללמוד גמרא?... כנראה שכן...'

מי היה מאמין... מי שיער ומי פילל ששרוליק ישמח כל כך על כך שזמן ארוחת הערב הולך ומתקרב בצעדי ענק.

ב'חידר' הוא היה המצוין שבחבורה. ראש חזק יש לו. במבחנים תמיד הציגונו היו יוצאי דופן. הוא הבין בלי שום קושי את ההסברים של המלמדים, ובשעות הערב היה חוזר בשמחה על תלמודו.

כולם היו בטוחים שבישיבה הוא יפרח ויגיע לגבהים חדשים. פעם אפילו שמע את סבא שלו לוחש על אוזנו של אביו: "דיין שרוליק וועט נאך זיין א גרויסער תלמיד חכם". הוא שמר את הדברים בלבו,

וידע שיש לו את היכולת להצליח בלימודו בסייעתא דשמיא.

אבל מאז שהוא נכנס לישיבה הוא מרגיש ש"זה לא זה". כן, הוא עדיין מבין את הגמרא ברוך ה'. הוא זוכר את הנלמד, ויכול לשנן דפי גמרא שלמים בלי שום קושי. אם תשאלו אותו, תראו שהוא יודע את הגמרא יותר טוב מכל בחור אחר בישיבה.

ובכל זאת, העיקר חסר מן הספר. הוא מרגיש שהלימוד קשה עליו. הגמרא מונחת לפניו והוא לא מרגיש שום משיכה ללמוד בה. עושה את המוטל עליו, ותו לא.

קול זמזום חרישי חולף על יד אוזנו: "אם היו בני אדם מרגישים", בלי משים הוא מצטרף אל הניגון, "אם היו בני אדם מרגישים... את מתיקות וערבות התורה, את מתיקות וערבות התורה... היו, היו, משתגעיעיעים ומתלהטים אחרייהההה! היו, היו, משתגעיעיעים"

ומתלהטים אחריה!!!"

מילותיו הנצחיות של רבינו ה'אור החיים' הקדוש דוקרות את לבו וצורבות בבשרו כמכוות אש. אם היו בני אדם מרגישים... אם רק הייתי מרגיש... אבל למה? למה אני לא מרגיש אפילו לא מעט מזער מאותה הרגשה של מתיקות וערבות התורה???

למה?!

מה קרה לי?

הרי לא ייתכן שהתורה אינה מתוקה. אני מאמין בדברי הנביאים והכתובים, אני מאמין בכל מילה שיצאה מפייהם של חז"ל הקדושים, והם העידו במאות מקומות בתורה שבכתב ובתורה שבעל פה שהתורה מתוקה היא בפי ההוגים בה.

אז למה רק אני לא מרגיש את זה?

התיאור שקראתם לעיל הוא דמיוני כמובן, כותב השורות כרה אותן ממרחבי הדמיון העשיר שבו חנן אותן בורא כל עולמים.

אבל זהו גם תיאור אמיתי עד כאב. הוא מתאר במדויק את מה שחולף בראשם של אינספור בחורים בשעה שהם יושבים על יד

הגמרא בסדרים הארוכים. מתאמצים ללמוד.

למה הם צריכים בכלל להתאמץ? התורה אמורה להיות מתוקה וערבה בניהם. עוד לא ראינו מישהו שמתאמץ בכל כוחו ללקק גלידה טעימה. אז למה דווקא את המתיקות של הגמרא אנחנו לא מרגישים?

כמוכן שאנחנו יודעים ומאמינים במה שכתוב בכל הספרים הקדושים שצריך להתחיל עם מאמץ. "כל התחלות קשות", רק אחר מגיע שלה ה"ערב לכם".

אבל כמה זמן אמורה להימשך אותה התחלה? שנה? שנתיים? שבע שנים?

בטוחני שאם תתאמצו תצליחו למצוא בסביבתכם גם אנשים שכבר לומדים גמרא יותר משבע שנים ועדיין לא הגיעו לאותה הרגשה של 'ערב לכם'.

הדברים צריכים עיון וחקירה.

אם משהו לא עובד כמצופה, אנחנו צריכים לבדוק איפה הבעיה כדי שנוכל לתקן אותה ולהגיע לתוצאה הרצויה.

זה כמה שנים פועל 'מוקד הישיבה', שהוקם על ידי ארגון 'אחינו' - זרוע החיזוק של 'דרשו'.

המוקד פועל בכמה מישורים, החל מייעוץ טלפוני על ידי אברכים תלמידי חכמים לבחורים הפונים עם שלל בעיות לימודיות, חברתיות ורוחניות שאיתן הם מתמודדים בחיי הישיבה.

באחרונה הוקם גם מוקד טלפוני ייעודי לבחורים שמנסים להרגיש מתיקות וערבות בלימוד התורה, אבל לכך נגיע בהמשך.

אחד הפרויקטים היותר גדולים שמפעיל המוקד, הוא פרויקט החונכים של 'מוקד הישיבה'. במסגרת זו יוצאים מדי יום אברכים תלמידי חכמים ויראי שמים, ומתפרשים בהיכלי הישיבות הקדושות, כדי לחזק ברכיים כושלות בלימוד התורה.

כאן המקום לציין בהדגשה שארגון 'דרשו' על כל שלוחותיו ופעליו הכבירים פועל על טהרת הקודש, ללא שום תקציב שמגיע משום גורם חיצוני, ובוודאי שלא מימון ממשלתי חלילה וחס.

לא זו אף זו, הארגון מקפיד בכל כוחו לעמוד על חומת המשמר של החינוך הטהור, ואינו מאפשר לרוחות זרות לנשב ולפרוץ את החומה הבצורה שהקים. כל הפעילות החינוכית מתבצעת אך ורק

על ידי אברכים יראים ושלמים, בהכוונתם של רבותינו גדולי התורה. בכל הארגון לא תמצאו אפילו לא פעיל אחד שמתהדר בתארים פסיכולוגיים ואקדמאיים כאלו ואחרים. ישנה הקפדה גדולה שלא להכניס לארגון יועצים וחכמים בעיני עצמם שלמדו את חכמת

הפדגוגיה והפסיכולוגיה במוסדות שאין רוח חכמים נוחה מהם.

פעילים אלו עובדים בשיתוף פעולה הדוק עם הצוותים הרוחניים בישיבות הקדושות. המשגיחים מפנים אליהם בחורים הזקוקים לסיוע. ברוב רובם של המקרים מדובר בבחורים מצוינים, שמסיבות שונות מתקשים מעט בלימודם או מתמודדים עם קשיים אחרים,

וזקוקים ליד מכוונת שתנחה אותם ותסייע להם להצליח בלימודים

ובחברה.

"במקרים רבים מדובר בבחורים שהם 'בסדר גמור', אבל עם דחיפה קטנה הם יכולים להפוך למצוינים ממש", מסביר הרב יחיאל אייזנברג, אחד החונכים. "קח בחור שיושב ליד הגמרא אבל לא באמת מנצל בצורה מלאה את הפוטנציאל הגבוה שלו. לפעמים אם נכוון אותו נכון נוכל לטעת בו את ההרגשה שהוא מסוגל ליותר, לפקוח לו את העיניים ולהדגיש בפניו את נקודות החוזק שלו, שיוכלו לעזור לו להתרומם לגבהים חדשים".

יש בחורים איכותיים עם יראת שמים ברמה נורמלית, חלקם אפילו מלאים וגדושים ביראת שמים. הישיבות משתדלות להשקיע בהם, ההורים דוחפים אותם ללמוד ולהצליח. הכל בסדר גמור. הכל מצוין! ובכל זאת, הבחורים הללו אינם מצליחים בלימודם, ואינם ממצים אפילו חלק קטן מהפוטנציאל העצום הטמון בהם. למה?

התברר שישנה סיבה החוזרת על עצמה פעם אחר פעם: הבחורים פשוט אינם מרגישים טעם בלימודם.

אין להם 'גישמאק'.

זאת הסיבה המרכזית לבעיות, בגלל זה הם נקלעים לפעמים לבעיות משמעת, בגלל זה הם חווים בלימודם תחושת עייפות, וכשהגמרא נפתחת משתלטת עליהם תחושה של לאות אינסופית, כאילו מישהו דרש מהם לטפס עכשיו על האוורסט.

"חקרנו את הנושא הזה לעומק ולרוחב", מספרים לנו בהנהלת 'אחינו'. קיימנו שיחות עם משגיחים ומחנכים ידועי שם ובעלי ניסיון רב, וכולם אכן מסכימים שהבעיה המרכזית כיום בעולם הישיבות היא העובדה שלפעמים אין את תחושת ה'גישמאק' בלימוד.

"זה בא לידי ביטוי ביתר שאת, כשהבחור חווה קשיים לימודיים של ממש, אבל גם בחורים רגילים ואפילו מוכשרים מאוד, מרגישים תסכול. הם צריכים לשבת כל היום ליד הגמרא ועדיין לא זכו לגישמאק בלימוד

"זה כואב מאוד, כי בעצם מי שמרגיש את ההנאה הגדולה בלימוד התורה אינו מסוגל להבין איך הבחור הזה לא נהנה ללמוד כמוהו. למה אני נמשך אל הגמרא ושמח להגות בה לפחות מספר שעות ביום, ואילו הבחור הוא יושב לידה כל היום ולא מצליח ללמוד חמש דקות בלי שדעתו תוסח והוא יצטרך להחזיר את עצמו בכח אל תוך הסוגיא?...".

הפתרון לבעיה הזאת, טמון אם כן בשאלת ה'גישמאק'. אם נצליח לגרום לבחור (ולאברך...) ליהנות מהלימוד, להרגיש את ה'גישמאק' המיוחל, נפתור את כל הבעיות האחרות. לא יהיו לו בעיות משמעת כי הוא יהיה עסוק בלימוד, לא נצטרך להתמודד עם הקושי שלו להשכים קום בבוקר, כי הוא ירוץ בשמחה לבית המדרש. כשאדם לומד בהנאה, הוא גם מתפלל בהנאה וכך נפתור את בעיית חוסר ההשתתפות בתפילה.

'גישמאק' היא מילת המפתח בכל הקשור להצלחה של בחור בישיבה.

אבל איך גורמים לבחור להרגיש 'גישמאק'?

בימים אלו מופץ מחדש חיבור נפלא בשם 'גישמאק בלימוד', והוא עוסק בדיקת בנקודה הזאת. מדובר בחיבור שעליו עמלו אברכים תלמידי חכמים שהשקיעו בו עמל ויגיעה רבה, וכך ברוב יועץ וברוב השקעה הצליחו להוציא מתחת ידם חוברת רבת איכות שנותנת מענה לבעיה עמה אנו מתמודדים.

"בחוברת הזאת ישנן למעשה 18 דרכים להשגת ה'גישמאק' בלימוד", מסבירים ב'מוקד הישיבה'. אבל הקו המקשר והמרכזי שבעצם מחבר את כל 18 הדרכים הוא קודם כל להבין עד כמה הגמרא היא בעצם יצירה שמימית של חכמה עצומה. כמה כל מילה מחושבת, כל שאלה היא 'בומבידגע קושיא', כל תירוץ הוא 'איזערנע תירוץ'.

"מי שלומד גמרא כמו שהוא קורא 'תהלים', בדרך כלל לא ירגיש הנאה בלימוד. הוא חוזר כמו תוכי על השאלה של הגמרא, משנן את התשובה, אבל השאלה מעולם לא כאבה לו, היא לא הציקה לו ולכן התירוץ לא ישמח אותו. איך אפשר לשמוח עם תירוץ שמיישב שאלה שבכלל לא כאבה לך? למה שזה ישמח אותך?

"לעומת זאת, מי שמפנים ומבין את העוצמה הרבה הטמונה בכל מילה בגמרא, מפתח רגש של אכפתיות. זה נהיה לו מאוד מאוד חשוב לדעת אם המשנה שלנו היא כדעת רבי מאיר או כדעת רבי יהודה, והוא לא יכול להפסיק את הלימוד לפני שהוא קיבל מענה לשאלה הזאת, כי היא באמת באמת מציקה לו. היא מטרידה אותו. שלווה הנפש שלו נעלמת לה כשהוא לא יודע אם המשנה היא כרבי יהודה או כרבי מאיר...".

עלעלנו בין בתרי החוברת המיוחדת הזאת, ומצאנו בה הדרכה מפורטת כיצד לקנות את אותה הרגשה.

כותבי החיבור מציעים לבחור לכתוב מכתב שאותו יקראו הנכדים שלו בעוד 40 או 50 שנה, ואפילו בעוד 300 ו-400 שנה.

כמה מחשבה ישקיע הבחור במכתב אם ידע שבעוד שנים רבות כל כך יתכנסו אלפי הצאצאים שלו לקרוא את המכתב שכתב עבורם. כל מילה תהיה שקולה ומדודה. משא כבד ירבוץ על כתפיו בבואו לנסח בקפידה את מכתבו, כדי שהנכדים שלו יפיקו מכל מילה את מקסימום התועלת האפשרית.

ועכשיו נתאר לעצמנו את גודל האחריות שהיתה מוטלת על אותם תנאים קדושים, אותם התנאים והאמוראים שהיו כמלאכי מעלה ואפילו הקטן מביניהם היה בכוחו לחיות מותם במאמרו. הכל נכתב ברוח הקודש והתורה נמסרה ממש רבינו לדורות הבאים. לא זו בלבד שהם כתבו 'מכתב' לדורות הבאים, אלא שהם כתבו בו את תמצית ההלכה, וכידוע מי שמורה הוראה לרבים צריך לברור את דיבורו בשבעים ושבע נפות כדי שלא יצא מכשול מתחת ידו.

כמה מחשבה השקיעו התנאים הקדושים בכל מילה, כל דוגמה שהם הביאו נבחרה לאחר הרבה מאוד מחשבה, כל דיבור שיצא מפייהם היה קודש קדשים, על אחת כמה וכמה מה שהם בחרו להעלות על הכתב.

הם ידעו ברוח קודשם שכל יהודי ירא שמים שיבוא אחריהם ילמד את המילים הקדושות הללו. בספרד שלפני הגירוש ובספרד שלאחר הגירוש, כשהיהודים האנוסים ישבו במרתפים החשוכים והגו בתורה הקדושה. באירופה בתפארתה ובאירופה בחורבנה כשטנקים גרמניים סיירו ברחובות ויהודים של צורה ישבו בקיתונות צרים וחשוכים והגו בתורה הקדושה.

לאורך כל הדורות למדו היהודים את אותן מילים קדושות ונשגבות. התנאים והאמוראים ראו זאת ברוח קדשם וכתבו להם מכתב, הותירו להם מורשת ענפה של תורה שבעל פה, שבה אנחנו הוגים עד ימינו אנו.

כל מילה היא יהלום של ממש.

ניקח למשל את השורה הראשונה במסכת 'קידושין': "האשה נקנית בשלושה דרכים". כמה שאלות טמונות בארבעת המילים הבודדות הללו: מי זאת האשה? למה היא נכתבה עם ה"א הידיעה? למה בחר התנא לפתוח דווקא באשה ולא באיש המקדש? מדוע נקט בלשון 'נקנית', וכי אשה היא חפץ שנקנה בחנות? מדוע לא נקט בלשון 'מתקדשת'? ולמה היה צריך למנות לנו 'שלושה' דרכים, האם לא יכולנו לספור לבד את הדרכים ולדעת שמדובר בשלושה דרכים, לא פחות ולא יותר? ומדוע שלושה ולא 'שלוש' בלשון נקבה? ובכלל מדוע בחר התנא בלשון 'דרכים', למה לא 'נקנית בשלושה קניינים'? את כל השאלות הללו צריך הלומד לשאול את עצמו מיד כשהוא מתחיל ללמוד את המשנה. הן אמורות להציק לו, להטריד את מנוחתו. הוא צריך לשאול אותן לא רק את עצמו אלא גם את החברותא שלו! הם צריכים ביחד לנסות להבין, ואם לא מצאו תשובה לשאלתם, ניחו אותה בצד.

אחרי ששאלנו את כל השאלות הללו, כשנלמד את רש"י על המשנה, את התוס', ובהמשך את הגמרא, הלימוד יראה אחרת. חלק מהשאלות הללו נשאלות במפורש על ידי הגמרא ועל ידי המפרשים. חלקן נשאלות במרומז, וחלקן לא נשאלות בכלל אבל תשובות על שאלות אחרות ששאלת הגמרא ושואלים המפרשים, מתרצות גם את השאלות הללו.

לימוד המשנה והגמרא צריך להיעשות בדרך של חקירה המגיעה מתוך הכרה של החשיבות העצומה הטמונה בכל מילה ומילה. ישנן לא מעט הלכות שנפסקו מתוך דיוקים עדינים מאוד, כי כל גדולי הדורות, לאורך כל הדורות למדו בדרך הזאת. בדרך של חקירה ודרישה, בדיקה מעמיקה ובלתי מתפשרת, עיון יסודי בכל מילה, למה היא כתובה דווקא כך ולא אחרת.

מי שילמד כך, יפתח רגש של אכפתיות ללימוד, ואם אכפת לו, והקושיא כואבת לו ומציקה לו, גדולה תהיה שמחתו כשיגיע לתירוץ. הוא ישמח ללמוד ולהתעמק בגמרא. הלימוד ייפך עבורו לחוויה משמחת שגורמת לו סיפוק ואושר.

הוא יזכה ל'גישמאק' בלימוד!

ניתן לקבל את החוברת חינם לבני ישיבה. במוקד הישיבה, שמספרו מופורסם בעלון זה

כשאתה מעיין בטור ובשו"ע, אתה מקבל תמונה חדשה, איך הראשונים למדו את הסוגיא שזה עתה למדת

פרק נוסף מתוך 'תורת הגישמאק' // ומה למעשה

למעשה. "למדת את הסוגיא, עם כל דעות התנאים והאמוראים, הראשונים והאחרונים. כעת תגלה מה יצא למעשה מהסוגיא, כמו מי נפסק להלכה ומדוע. מה הם הכללים שהביאו את השו"ע לפסוק כך", אמר הגרש"מ דיסקין זצ"ל. בסיום הלימוד מומלץ לעיין ב'עין משפט', וברמב"ם או בשו"ע, וכך תוכל לסכם את השקלא וטריא עם היוצא להלכה. הדבר יוסיף לתחושת השלימות שלך, מה שיביא נופך נוסף של גישמאק בלימוד.

"אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי" (ירמיהו ל"ג)

התורה היא סיבת הבריאה. תורת חיים, שכל מילה ואות יש בה קדושה עילאית מעלה יתירה יש בלימוד על מנת לעשות. כלומר, להוציא מן הלימוד את דבר ההלכה למעשה. בלימוד להלכה יש גם סיפוק מיוחד. להוציא את הדברים שעמלת עליהם ולהביאם לידי הלכה למעשה. כמובן שאין כאן קריאה להתחיל ללמוד גמרא להלכה ולמעשה, עם כל דברי הפוסקים, אם לא נהוג כך במסגרת הישיבה בה אתה לומד. אבל כדאי לך מאוד בסיכום הדף או הסוגיא, לקבל את הסיכום ההלכתי למה שלמדת. כשאתה מעיין בטור ובשו"ע, אתה מקבל תמונה חדשה, איך הראשונים למדו את הסוגיא שזה עתה למדת. עיין בטור דברי ה'בית יוסף' יתן לך מבט איך הם סיכמו ואיך נראה המו"מ של הגמרא בעיניהם הקדושות.

הגאון רבי שמעון משה דיסקין זצ"ל, בעל 'משאת המלך' על הש"ס והרמב"ם, מגדולי מרביצי התורה בדורנו, נודע בהיכלי התורה בחידושי החריפים והמבריקים, המליץ לתלמידיו ללמוד בסוף כל סוגיא את ההלכה הפסוקה בשולחן ערוך על הנושא המדובר, להבין מנין שאבו השו"ע, הש"ך וסמ"ע, הבית שמואל והחלקת מחוקק וכדו', את פסקי ההלכה שלהם וגם לסכם כך את הסוגיא, הלכה

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב
בין השעות 7:30 ל-10:30 בערב ★ שיחת חינם

1-800-20-18-18

המשך מעמוד 10 | הגאון רבי ישראל גרוסמן זצ"ל

אצלי. אם כוונתכם לטובה, לשם שמים, תבורכו! כך היא דרכה של תורה, זה בונה וזה סותר. אך אם אין כוונתכם לטובה - הזהרו והשמרו..."

מיד נשמעה המולה בבית הכנסת. האברכים קפצו מן החלונות ונסו על נפשם...

(מתוך 'לב ישראל' - הגאון רבי ישראל גרוסמן זצ"ל)

קרא לי וביקש ממני ללכת לקצב. הוא מסר לי "שם", ואמר: "אם הקצב ירצה להכותך - תאמר את השם הזה".

הלכתי כמצוות אבי. כשהגעתי לחנות ומסרתי את דברי אבא, נמלא הקצב בזעם וביקש להכותני. אמרתי מיד את השם, ולא נותר מן הקצב שריד ופליט..."

פנה רבי שמעון לכיוון האברכים, ואמר: "דעו לכם שהשם נשאר

האיכר מביט אל המרבד הזהוב ובמקום לשאוב ממנו כוח ועוז, עידוד ושמחה, הוא מתמלא פיק ברכיים. לא, אין לו כוח ליטול את המגל ולהתחיל לקצור

פרק נוסף מתוך 'תורת הגישמאק' // היום מתחיל אתמול

נתאר לעצמנו את אותו איכר סכל. הוא עמל במשך חודשי הסתיו, חרש את שדהו הלך וחרוש, גבר עם המחרשה על אבני נגף ועצמים שונים, ניכש את העשבים השוטים והכין את האדמה. לאחר מכן נטל זרעונים, פיזר אותם וחרש שוב. החורף הגיע, הגשמים ירדו והשקו את האדמה הזרועה וכעבור תקופה קצרה החלו לבצבץ מתוך רגבי האדמה שתילים ירוקים, קטנים ורעננים. האיכר המשיך לזבל ולהשקיע כוח ומחשבה, זיעה ועמל ביבול הצומח. החורף חלף ותחתיו הופיע האביב. שמש חייכנית האירה על החיטה הזהובה והמתנועעת שכיסתה את השדה, שיבולים גבוהים של חיטה בשלה ומוכנה לקצירה.

האיכר מביט אל המרבד הזהוב ובמקום לשאוב ממנו כוח ועוז, עידוד ושמחה, הוא מתמלא פיק ברכיים. לא, אין לו כוח ליטול את המגל ולהתחיל לקצור. כל כך הרבה עבודה. קשה לו מדי. הוא כבר השקיע כל כך הרבה בשדה זו וכוחותיו כבר אזלו. זהו! הוא חייב לנוח, להתאוורר.. אולי שנה הבאה יתחיל עם מרץ מחודש...

אל תסתכל על האיכר, הסתכל על עצמך רק אתמול השקעת כוחות עצומים, בהבנת הגמרא, ובמהלכי הסוגיא. עמלת והשקעת, וזה לא היה קל..

היום הגיע זמן לקצור את הפירות.. אל תזניח את השקעתך הגדולה, תתחיל לקצור את הפירות ולהנות מהשקעתך

בכל פעם לפני שאתה מתחיל ללמוד את החומר של היום, חזור בקצרה על החומר הקודם, הסוגיא שלמדת ביום האתמול, עדיף לעבור במהירות בפנים הגמרא, או דרך שאלות ותשובות, או דרך סיכום הנלמד בראשי פרקים, אבל העיקר תתחיל לקצור את פירות עמלך.

..ופתאום יתברר לך שלאחר החזרה הקצרה על לימוד האתמול, הלימוד של היום יותר ברור ונהיר, ואפילו תתחיל להרגיש את 'מתיקותה של התורה'

עצה נוספת: נכון שכבר שמעת כ"כ הרבה על חשיבות החזרות, אך תחשוב היטב על התועלת שתהיה לך, והפירות שתקצור מעמלך. אל תסתפק בלימוד פעם אחת, ולחזור עליו במחזור הבא של הדין היומי (...), אלא השתדל ועשה מאמץ לחזור על הדברים כמה שיותר קרוב למועד הלימוד הראשוני וכמה שיותר פעמים, עד שהדברים יהיו ברורים ונהירים.

החזרה תגרום לך למלא את מוחך ולבך כדי שלימודך ישאר בידך. בכך דומה החזרה לקצירה - היא קשה ומייגעת, אבל רק כך, יתמלאו אוצרותיו של האיכר בתבואה שכה עמל והשקיע בה.

ובהעדר החזרה - הרי הוא כאותו איכר, שכבר השקיע והתאמץ בזריעת החיטה, עמל ויגע, אבל כשמגיעה העת בה נדרש לקצור את הפירות, משתלטת עליו העייפות והוא משאיר את כל יבולו בשדה, להתייבש ולקמול ולהיאבד.

הקו ליעוץ להצלחה בלימוד ומתיקות התורה

1800-20-18-18

בין השעות 7:30 ל-10:30 בערב ★ שיחת חינם

בתוך זמן קצר התברר כי מדובר בגאון של ממש. בכתה ו' הוא כבר ידע ללמוד גמרות קלות בעצמו ללא עזרת מבוגר, וכשסיים את כתה ח' כבר

היה מעיין בראשונים ובאחרונים

הגמרא היתה פתוחה לנגד עיניו של מוישי, עיניו המכווצות מנסות להיאחז במילים הכתובות שחור על גבי לבן. אור חיוור בקע מחלונותיו של בית המדרש שבאותה שעה ריק היה מאדם, למעט הבחור היחיד שישב על יד הגמרא, ומחשבות של יאוש ותסכול איימו להשתלט עליו. כבר שבועיים ימים לא מצליח מוישי ללמוד גמרא. הוא מנסה שוב ושוב, מתאמץ פעם אחר פעם, אך לשווא. בקושי הוא מצליח לומר את המילים הכתובות, רק אחרי מאמץ רב הוא מבין מעט ממה שאומרות שפתיו, וגם אז רמת ההבנה שלו נמוכה למדי.

בצר לו ניסה מוישי אסטרטגיות שונות להגביר את ההצלחה שלו בלימוד הגמרא: הוא עשה תענית דיבור משך ימים שלמים, ניסה ללמוד בבית כנסת צדדי ושקט, כשאף אחד לא ראה הוא אפילו פתח בפעם הראשונה בחייו גמרא מבוארת בניסיון להקל על עצמו את הלימוד, אך כל אלו לא עזרו לו, החברים בישיבה כבר מתקדמים הלאה, והוא בקושי נשרך אחריהם, מדלג סוגיות שלמות ומנסה לשמור על הקצב. אתמול החליט מוישי לנסות גישה חדשה: 'אומרים שהלימוד בשעות הבוקר המוקדמות יעיל ופורה יותר', חשב לעצמו. 'האוויר נקי מלשון הרע ומשאר איסורי תורה, כולם נמים בשלווה את שנתם, ורק תלמידי החכמים המשכמים קום עוסקים בתורה. זהו זמן נהדר לעסוק בתורה', הררה בעודו מכונן את השעון המעורר שלו לשעה 5:00 לפנות בוקר. עכשיו הוא יושב על יד הגמרא, ומגלה בפעם המי יודע כמה, שטכניקה נוספת נחלה כישלון חרוץ. שוב הוא נכשל בניסיון להחזיר את עצמו למה שהוא תמיד היה: הגאון שתמיד מצליח בלימודים ללא כל קושי.

מאז ומתמיד הצטיין מוישי בלימודים יותר מכל חבריו. כבר בכיתות הנמוכות של תלמוד התורה בו למד כבר ידעו המלמדים להצביע על מוישי כילד עם עתיד. הוא היה הראשון בכיתה שהכיר את כל האותיות בזמן שחבריו עדיין התבלבלו בין ה' ל-ח', ובהמשך היה הראשון לחבר הברות לכדי מילים, ולאחר מכן לקרוא משפטים שלמים ברצף. בלימוד החומש והמשניות הוא הבריק פעם אחר פעם, והיסב גאוה ונחת גדולה להוריו, לסבים והסבתות ולמשפחה כולה.

כשזה הגיע ללימוד הגמרא, התברר שכל מה שידעו הסובבים על מוישי היה כאין וכאפס. בתוך זמן קצר התברר כי מדובר בגאון של ממש. בכתה ו' הוא כבר ידע ללמוד גמרות קלות בעצמו ללא עזרת מבוגר, וכשסיים את כתה ח' כבר היה מעיין בראשונים ובאחרונים, ומרחיב אופקים בלימוד התורה, הרבה מעבר למה שניתן לצפות מבחור צעיר שעוד לא

יונתן זינדל - 90ש"ס

נכנס אפילו לישיבה קטנה.

גם בישיבה הלך שמו הטוב לפניו. מוישי 'הפציץ' פעם אחר פעם עם שאלות גאוניות ותירוצים מבריקים. מגידי השיעורים היללו ושיבחו אותו פה אחד, ואפילו ראש הישיבה היה מזמין אותו מדי פעם כדי להשתעשע עמו בדברי תורה וליהנות ממוחו החרף והיוקד, שלא פסק מלהפציע עם חידושים מיוחדים בסגנונם ובעמקותם.

הוא שמע פעמים רבות על כך שישנם בחורים שמתקשים מאוד עם לימוד הגמרא, ואף פעם לא הצליח להבין איך זה קורה להם. תמיד האירה לו ההצלחה פנים בכל הקשור ללימודים, ובכל פעם הוא היה זה שצעד בראש, כשכולם נשרכים אחריו ומנסים להצליח בלימודים כמוהו.

אבל עכשיו הוא כבר מבין היטב את הבחורים החלשים יותר. הוא עצמו הפך להיות אחד מהם. כאילו יד נעלמה ירדה משמים ושלפה ממנו את כל כישורו הברוכים. אם לא העבר המפואר שלו, הוא כבר היה מרים ידיים ומפסיק להתאמץ כל כך בלימודים. אבל ההצלחה בלימודים היתה עד לפני שבועיים למאפיין העיקרי שלו. כשרצית להגדיר את מוישי, היית מיד אומר שהוא גאון, מוצלח, מוכשר, מתמיד, מעיין המתגבר.

מה יאמרו עליו עכשיו? מוישי הנמוך? הג'נג'י? איך יגדירו אותו? מה יהיה המאפיין העיקרי שלו אם לא הלימודים? הוא כבר לא מכיר את עצמו, וברגע שהחברים והסובבים אותו ישימו לב לשינוי שחל בו, גם הם כבר לא יכירו אותו. הוא יצטרך לחפש לעצמו חברים אחרים, ולהתחיל להגדיר את עצמו מחדש.

בית המדרש מתחיל להתמלא אט אט. המתמידים של הישיבה הם הראשונים להתיישב על יד הגמרות, וכשמגיעה שעת התפילה, כבר ניצבים כאן כולם, עטורים בתפילין ומוכנים להתחיל את תפילת השחר. מוישי

עצמו עוד יושב על יד הסטנדר, עיניו תקועות בגמרא שלפניו, אבל הרגשת המתקנות של לימוד התורה רחוקה ממנו כרחוק מזרח ממערב. הוא בכלל אל שם לב לתכונה שמסביב, ורק כשהחזן פוצח באמירת 'מזמור שיר חנוכת הבית', הוא מגלה שכולם כבר עם תפילין בראשיהם ובורעותיהם. מושי ננער ממקומו וממהר להניח תפילין. בצער הוא סוגר את הגמרא, ומסכם את שלוש השעות האחרונות במילה אחת: "אפס". ההגדרה הזאת נכונה גם לגבי ההספק שלו בשלוש שעות של ישיבה ליד הגמרא, וגם לגבי ההרגשה שלו עצמו. הוא מרגיש אפס. חסר כל תועלת. אין לו שום דבר חיובי לומר על עצמו. הוא לא גאון, לא מתמיד, לא מוכשר ולא למדן. הוא אפס.

כצפוי, גם התפילה התנהלה מבחינתו באווירה תואמת. השפתיים בקושי מלמלו את מילות התפילה, ראשו ריק ממחשבות. הוא לא מנסה אפילו לכוון בתפילה, ומסתפק במינימום שבמינימום: כוונת המילים בפסוק הראשון של קריאת שמע, ובברכה הראשונה של תפילת 'שמונה עשרה'. אחרי התפילה הוא מקפל את תפיליו ברישול, ופונה לחדר האוכל לסעוד פת שחרית. שלא במפתיע, גם את הארוחה הוא אכל בחוסר תיאבון ובלא חשק רב. נטילת ידיים, שתי פרוסות לחם, ברכת המזון והנה רגליו כבר מוליכות אותו בחזרה לבית המדרש, אבל רגע לפני שנכנס, עצר מושי והחליט שהוא מוותר: 'מה לי ולבית המדרש?', הרהר בעגמומיות. 'הרי ממילא לא אצליח להבין כלום. כמו בכל יום בשבועיים האחרונים, גם היום אני אשב על יד הגמרא, אביט בה בעיניים חלולות, ולא אצליח להבין אף מילה. מוטב שאחזור לפנימייה ואשכב לישון מעט, כדי להשלים את שעות השינה שהחסרתי כשקמתי היום מוקדם מהרגיל.

בלא אומר ודברים פנה מושי אל חדרו, ונפל על מיטתו באפיסת כוחות. שינה עמוקה נפלה עליו, וכשהתעורר והעיף מבט בשעונו כבר היה הסדר קרוב לסימו, ובעוד דקות אחדות יתפללו בישיבה תפילת מנחה. מושי ניסה להזדרז כדי להספיק ולהגיע לתפילה בזמן, אבל ידיו ורגליו בגדו בו. בקושי הצליח לנעול את נעליו ולשרוך אותן, הוא לבש את חליפה, חבש את המגבעת ושירך את רגליו בדרך לבית המדרש, שם כבר עמדו הבחורים בעיצומה של תפילת 'שמונה עשרה'. מושי הצטרף אליהם, והיה מהראשונים לפסוע שלוש פסיעות לאחוריו. הוא עוד המתין דקות ארוכות לתחילתה של חזרת הש"ץ, בפעם הראשונה מזה שנים. לאחר התפילה התיישב מושי על מקומו, בעוד שאר הבחורים עברו לחדר האוכל לארוחת הצהרים. ראשו צנח על הסטנדר. העייפות המשיכה ללוות אותו, ולרגע התפתה לשוב למיטתו ולישון כמה שעות נוספות. לפתע התנער ממקומו, והחליט לעשות ניסיון אחרון כדי להחזיר את עצמו לעולמה של תורה: "אני חייב לדבר עם המשגיח", אמר לעצמו בקול, ומיהר לנקוש על דלתו של ר' שמואל, שבאותה עת סעד את ארוחת הצהרים בעודו מעיין בספר קטן שהחזיק בידו.

המשגיח הרים את עיניו מהספר, וכשראה את מושי עומד לפניו הסיט הצידה את המגש שעליו ארוחת הצהרים שלו. "אני רואה שהמגיח אוכל עכשיו", גמגם מושי בקול רועד, "אולי אשוב מאוחר יותר." "לא, מושי", השיב לו המשגיח, "אני אשלים את הארוחה מאוחר יותר. עכשיו אני רוצה לדבר איתך, ולמעשה כבר חכיתי לך כמה ימים. קיוויתי שתבוא אלי לפני שאני אצטרך לקרוא לך".

מושי הופתע. הוא חשב לשאול למה המשגיח רצה לקרוא לו, אבל היו לו דברים חשובים יותר לומר: "המשגיח, אני צריך עצה. כבר שבועיים שאני לא מצליח ללמוד כלום. המוח שלי נסתם. כאילו נולדתי בלי שום כישרונות. אני יושב ליד הגמרא ולא מבין כלום. החברותות שלי לא מבינים למה נפרדתי מהם והתחלתי ללמוד לבד, הר"מים לא מבינים למה הפסקתי לפנות אליהם עם שאלות חזקות, וחברי החדר לא מבינים למה אני כבר לא מדבר איתם כמעט ושקוע בעיקר בעצמי. אבל האמת היא שאני כבר לא מכיר את עצמי. אבד הטעם שהיה לי בחיים שלי, אני לא מצליח ללמוד וזה אוכל אותי מבפנים".

ר' שמואל תלה במושי את עיניו הטובות: "מושי תלמידי החביב, שאלה אחת יש לי אליך: האם ניסית להתפלל על זה? ניסית לבקש מהקדוש ברוך הוא שיאיר את עיניך בתורתו? האם הזלת דמעות בתפילה ב'אבינו אב הרחמן'? ביקשת על זה ב'שומע תפילה'?"

מושי הביט במשגיח ולא הצליח להשיב. הוא חשב על כל הטכניקות והתרגילים שניסה בשבועיים האחרונים כדי להחזיר את עצמו ליכולות שהיו לו, ולרגע אחד לא חשב להתפלל על זה.

"אני לא יודע", השיב מושי הנבוך, "אבל נראה לי שאני לא מאלו שצריכים להתפלל על הנושא הזה. מאז ומתמיד הייתי הטוב ביותר בלימוד התורה, זאת מתנה שקיבלתי מבורא עולם, מבלי שהייתי צריך אפילו לבקש ממנו." "אני רוצה לבשר לך שבורא עולם נתן לך עכשיו מתנה נוספת", אמר לו המשגיח, "הוא מלמד אותך שיעור, שתדע שגם הדברים שקיבלת באופן טבעי אינם מובנים מאליהם. אולי יצא לך פעם לחשוב על ההבדל בינך ובין החברים החלשים יותר, והרגשת את עצמך מוצלח יותר מהם. עכשיו למדת לדעת שטעית. אתה לא יותר מוצלח מהם, ובוודאי שלא ראוי להערכה יותר מהם. אתה בדיק כמו כל אחד אחר, והקדוש ברוך הוא הוא זה שנטע בלבך בינה יתירה בלימוד התורה.

"אף פעם לא חשבת להתפלל על זה, כי בסתר לבך הרגשת שאתה שווה את זה, שזה מגיע לך. ובכן, טעית. לא מגיע לך כלום. אתה צריך להכיר בכך שכל מה שיש לך זה מהקדוש ברוך הוא. כשתכיר בכך באמת ובתמים, כבר לא תהיה מתוסכל כשאתה לא כל כך מצליח ללמוד, כי אתה בוודאי יודע שהקדוש ברוך הוא אינו מונה דפים אלא שעות. אתה צריך להתאמץ, התוצאה כבר תלויה ברצון הבורא ברוך הוא".

מושי יצא מחדרו של המשגיח, ומיהר לגשת לבית כנסת שקט ברחוב הסמוך. הוא שלף ספר תהילים מארון הספרים, ובפעם הראשונה בחייו החל להתפלל בעיניים דומעות ולהתחנן לקדוש ברוך הוא שיעניק לו לב חכם להבין את התורה הקדושה, שכל רחב לעסוק בגמרא, ויכולת לחדש בה חידושים. הוא התפלל כפי שמעולם לא התפלל, כל גופו בער, הבקשות נשפכו מעומק לבו, מלאות רגש ותחנונים.

כשהגיעה השעה של תחילת סדר ב', סגר מושי את ספר התהילים, ופנה לבית המדרש הישיבתי. עכשיו הוא כבר רגוע ושלו. עכשיו הוא כבר יודע שכדי להצליח בלימודים צריך הרבה מאוד מאמץ, אבל בעיקר סייעתא דשמיא. הוא מקווה מאוד שתפילתו התקבלה, ויודע בבירור שגם אם היא לא התקבלה, הוא לא מתכוון להתייאש. הוא ימשיך להתפלל ולהתאמץ, עד שהבורא ברוך הוא ירחם עליו וייתן לו מחדש את היכולת ללמוד ולהצליח בלימוד הגמרא.

את הסוגיא. איפה הוא הבין אחרת ברש"י, ולמה אני טעיתי כשלא הסברתי את רש"י נכון. איפה היתה הטעות שלי. למה תוס' חולק על רש"י, מה הכריח אותו לומר אחרת מרש"י?

"ויש כאן עוד עומק נוסף. כשהגמרא שואלת שאלה ואחר כך מתרצת עליה תירוץ, זה לא סתם שאלה ותירוץ! יש כאן שינוי סדרי בראשית! הגמרא הבינה כך וכך, ולכן היא שאלה את השאלה. בוא נראה מה הגמרא הבינה, ומה הכריח אותה לשאול את השאלה הזאת, ולמה לא יכלה הגמרא להסביר אחרת ואז השאלה היתה נעלמת מאליה.

"אחרי שהגמרא כבר הוכרחה לשאול את השאלה, פתאום מגיע התירוץ ומתרץ אותה. וכי המקשן בגמרא לא ידע את מה שהתרצן מתרץ? מגיע התרצן ומעמיד את זה באוקימתא מסוימת, המקשן גם יכול היה לחשוב על אותה אוקימתא. מה קרה כאן? אהה, הגמרא בעצם יצאה מתוך נקודת הנחה אחת, ועכשיו אותה נקודת הנחה עברה שינוי, משהו השתנה כאן. מה באמת השתנה? בוא נחשוב, נתעמק, ננסה להבין, נחפש רמזים במילים של רש"י, בתוספות, בראשונים, חייב להיות שמהו השתנה אם הגמרא פתאום עונה תירוץ על שאלה שמקודם היתה כל כך ברורה ונשאלה מאליה..."

"אבל בעצם תוספות חולק על רש"י, כלומר, תוס' הבין אחרת את ההווא אמינא של הגמרא, ואם כן לפי תוספות גם התירוץ של הגמרא מגיע משינוי מסוים בהנחת היסוד. לא בטוח שזה אותו שינוי כמו שרש"י הבין, אולי תוס' לומד אחרת, אז עכשיו בוא נלמד שוב את הגמרא, לפי רש"י הגמרא הבינה כך וכך ולכן נאלצה לשאול את השאלה הזאת, אבל לפי תוס' הגמרא הבינה משהו אחר, ולכן כל השאלה היא שונה בתכלית, אלו אותן מילים שכתובות בגמרא, אבל לפי התוספות המשמעות שלהן אחרת, השאלה היא אחרת, וגם התירוץ הוא אחר לגמרי.

"אחר כך הגמרא מביאה 'תא שמע', או 'מיתב', ושוב הכל מתהפך בחזרה, אז רגע, לפי רש"י זה בעצם אומר שהנקודה הזאת השתנתה, ולפי תוספות, קרה כאן משהו אחר..."

"בחור שלומד ככה, מסתבך בהתחלה. הסוגיא הראשונה תהיה קשה מאוד, אבל צריך עמל ויגיעה. הסוגיא השניה תהיה קצת יותר קלה. אחרי שנה וחצי הוא כבר יודע ללמוד! אם הוא ילמד בישיבה גדולה יותר משנה וחצי - על אחת כמה וכמה. אפשר לפרוח ולהתעלות בצורה הזאת באופן מופלא. ומי שזוכה ללמוד ככה, ההנאה שהוא חווה בשעת הלימוד ובמיוחד כשהוא מסיים סוגיא ולומד אותה מתחילתה ועד סופה באופן הזה לפי כמה שיטות במקביל עם כל ההבנה שבעומק הדברים, בחור כזה מרגיש הנאה וסיפוק בלימוד, כפי שאף אדם בעולם לא יכול ליהנות משום דבר גשמי.

האמת, שאת היסודות בזה קונים אצל הר"מ בשיעור היומי שעיקר עניינו ללמוד עם הבחורים את הסוגיא על סדרה, אבל עדיין אין זה מספיק כי לאחר מכן כשאוספים את כל הסוגיא ואת שיטות הראשונים ומחדדים אותם אחת אל אחת מגיעים לעומק נשמת הסוגיא, ומתגלה אור חדש הנותן שמחה אשר מי שלא טעם את הטעם הזה לא יוכל להבינו. - והאמת שבשביל זה יש 'שיעור כללי', שאז אפשר להנחיל

"זה מחייב גם את המגיד שיעור ואת ראש הישיבה, אבל החובה הזאת מוטלת בעיקר על הבחור, והאמת היא שבנקודה הזאת טמון יסוד היסודות של הגישמאק בלימוד. מי שיודע ללמוד נהנה ללמוד, ומי שלא יודע לא נהנה.

"נכון, יש בחורים מוכשרים שיכולים לחזור על מה שהמגיד שיעור אמר בשיעור, הם יודעים לומר הכל, אבל אם הם לא הגיעו למצב של הבנה אמיתית של עומק העיון בסוגיא, הם לא יהנו מהלימוד.

"אז מה צריך כדי להצליח בלימוד וליהנות בלימוד? קודם כל רצינות. צריך להיות בחור רציני, שזה אומר שהוא חותר להגיע להישגים, הוא משקיע בהם, והוא עושה את זה בכובד ראש ועם כל הרצינות הנדרשת. אי אפשר ללמוד תורה בצורה לא רצינית וגם להבין וליהנות. זה לא הולך ביחד. זה הכלל הראשון שכל בחור חייב לדעת.

"כמו כן, צריך אורך רוח. צריך להשקיע במשך תקופה בלי לראות פירות מיידים. אנחנו חיים היום בדור שבו אנשים רוצים סיפוקים מיידים, אבל בלימוד התורה זה לא עובד ככה.

"אמרת פעם, שאנשים בדור שלנו מחפשים הרבה סגולות. אם תתפלל על ציון פלוני תזכה לפרנסה ברווח ואם תתרום כך וכך כסף תזכה לבנים תלמידי חכמים, וכן על זה הדרך.

"אז הנה, גם אני שמורה עמי סגולה מיוחדת ונדירה, שמצווה גדולה לפרסם אותה ושקיבלתי איש מפי איש, עד לאחד מגדולי הצדיקים שבדורות הקודמים אשר כל רז לא אניס ליה וכו', והסגולה היא שמי שלומד היטב א שטיקל רבי עקיבא אייגר, וחוזר ומשנן אותו עד דק, ויורד לעומק הסברה עוד ופעם עוד פעם עד שהוא מבין אותו היטב, זאת סגולה בדוקה ומנוסה - והמקיים אותה זוכה לדעת א שטיקל רבי עקיבא אייגר!!!

"לא זו בלבד! גם מי שילמד ככה א שטיקל 'קצות', ויחזור עליו וישנן אותו וילמד אותו עד דק, מובטח לו שיזכה לדעת את אותו שטיקל 'קצות'.

"וזה לא דברי הלצה חס וחלילה, זאת האמת לאמיתה. התורה היא סגולה, אין סגולה כתורה! מי שלומד תורה זוכה לכל הסגולות שבעולם, ומי שמתאמץ וחוזר ומשנן זוכה לדעת. אבל אני רוצה להוסיף שמי שזוכה לכך, זוכה גם ליהנות מהלימוד. לפני שלומדים ככה, לעומק, הלך חזור, לשנן ולטחון הדק היטב עד שתהא דקה מן הדקה, אי אפשר להרגיש את ההנאה האמיתית מהלימוד.

"ועכשיו נפרוס את עיקרי השיטה על רגל אחת, איך לומדים להיות למדן:

"קודם כל צריך ללמוד את הסוגיא היטב, גמרא, רש"י ותוספות. צריך ללמוד היטב היטב, לא רק כמה שורות, את כל הנושא, ללמוד אותו מהחל ועד כלה, עוד פעם ועוד פעם. אין בזה כלל כמה פעמים, אבל זה וודאי שחייבים ללמוד את זה לפחות כמה פעמים לפני השיעור. כשבחור בא לשיעור הוא צריך לדעת את הסוגיא ברמת ההבנה שלו. כלומר הוא צריך לדעת מה כתוב בגמרא, מה אומר רש"י ומה אומר על זה תוספות.

"כשהבחור יושב בשיעור, הוא צריך לשמוע איך המגיד שיעור לומד

את שלימות הסוגיא לעומק בהיקף הרחב שלה. אבל כדי להצליח בכך, מדגיש הגר"מ פרידמן שליט"א, "חייב הבחור להתאמן, להשקיע, לשקוע בסוגיא באופן מוחלט, וכמובן גם לבטל את עצמו בפני המגיד שיעור. לדעת שהמגיד שיעור שלו יותר מבוגר ממנו, והוא למד יותר שנים ממנו, וכשהוא מבין אחרת ממך בסוגיא,

המשך מעמוד 11 | הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א

חיים אינם חיים, הם רק משתוללים כל העת תמיד, בורחים ממקום למקום, ולעולם אין מוצאים את בעליהם יתברך ואת ביתם! כשמוע הסבא קדישא את דברי נכדו המתוקים, עמד ונשקו על ראשו, ואמר: "אמנם את אליהו הנביא לא מצאת שם ביריד, אבל רוחו הקדושה חפפה עליך ממרום, לפי שתכלית יציאתך אל השוק, היתה בחיפוש אחריו..."

המשך מעמוד 20 | הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א

לכל בת ישראל! הנה, דוד המלך קובע בתהילים (מה, יד): "כל כבודה בת מלך פנימה". הכבוד השמור לכל בת ישראל, שכל אחת שמחה וגאה בו, הוא להיות בבית פנימה, ולא, חלילה וחס, להיות "יצאנית" - לצאת בחוץ. ומה נעשה, הרי היום כל אחד מוכרח לצאת החוצה: פעם לחתונה, ופעם לבר מצוה, פה ל"תנאים", ושם בסיעתא דשמיא, ל'שבע ברכות'. שה' יעזור שיהיו אלו רק ארועים של שמחות, אבל זוהי מציאות החיים: צריכים לצאת מהבית! לכן, בכל פעם, שבת ישראל צריכה לצאת מהבית - "מתעורר" עיכוב כל שהוא, שמשאיר אותה למשך זמן נוסף "פנימה" בבית. "יציאה מהבית" ו"בת ישראל" - הם תרתי דסתרי. משום כך נוצרים העיכובים. ושבת הוא להן, לבנות ישראל הקדושות והטהורות, שחדורה בהן הכמיהה להיות: "כל כבודה בת מלך פנימה". אני מוכרח לומר לכם מורי ורבותי, עם חיוך על הפנים: פעם ביקש ממני מרן הרב וואזנר זצ"ל שאדבר בכנס גדול שנערך

המשך מעמוד 16 | הגאון רבי יהושע מנחם שטרן שליט"א

הצליח התכופף בעצמו על הרצפה וניסה לבדוק מכל הצדדים היכן התקלה... ולאחר שלא הצליח לתקן אמר להם שלא ידאגו כי הוא כבר יקרא לטכנאי על חשבוננו, ורק בשבת כאשר בא הלה ל"טיש" של מו"ח הבחין בכך שאותו זקן אינו אלא הרבי מראחמיסטריווקא...

הבורח מן הכבוד

"הכבוד שהנחילו לו, הוסיף להעיק עליו ולא השלים עם כך. מו"ח היה מדבר בזלזול על ה'ברזלים' - כפי שכינה את ה"פארענצ'עס" והפטיר פעם באנחה שיש אשר כל חסידות הבעש"ט מסתכמת אצלם ב'ברזלים'... גם לאחר שהוכתר לאדמו"ר, המשיך מו"ח ללכת לבדו ברחוב ללא גבאי, ואף היה מגרש את הנטפלים אליו, כאומר להם אני יודע את

אתה צריך לעצור ולהבין איפה טעית. רק כך אפשר להצליח בלימוד, ומי שילך בדרך הזאת, הצלחתו מובטחת בסייעתא דשמיא". "אבל אני חוזר ואומר להיות מחוברים לתורה אינה דרך רחוקה, אני רואה זאת בין תלמידיי שעי" התמסרות של הר"מ והתאמצות של התלמיד מגיעים להבנה בתורה ולהיות למדן אמיתי לגדול תלמיד חכם".

מן השמים זיכו אותך באותה הארה שזכית בלימוד טיב 'מוסר השכל' זה, להעמידך על תפארת ענוותנותך. שלא להיות חלילה מן המתאוננים והמתרעמים תמיד בגסות רוחם, רק לקבל באהבה ובהכנעה תמיד כל הנהגה שעושה עמנו השם יתברך, ברצון ובשמחה, באמת ובתמים, אמן".

(מתוך הספר טיב המעשיות)

לנשים. היה שם ציבור ענק של נשים, ורצייתי להדגיש בעיקר את הנקודה של "כל כבודה בת מלך פנימה". בתוך הדברים ציטטתי, בשם אומרו, את אמרתו זו של רבי שמחה'לה מונד זצ"ל בשם הרב הקדוש רבי יששכר דב מבעלזא. למחרת בבוקר קיבלתי טלפון מיהודי בהול שאמר לי: "רבי אהרן! אתה לא יודע מה עשית לי! הרסת לי את החיים! יש לי בעיות כה רבות בבית סביב הענין הזה. כל פעם שצריכים לצאת, ממש בכל פעם, אשתי מעעבת אותי... אתמול היא חזרה מהכנס בתרועת ניצחון ואמרה לי: "אתה רואה? הרב טויסיג אמר שזה קומפלימנט לבת ישראל לעכב את בעלה... מה יהיה עכשיו? כל פעם היא תתעכב יותר ויותר..."

אמרת לי, ואני מדגיש זאת לכולם: לא התכוונתי לומר שזה קומפלימנט לבת ישראל לעכב את בעלה. התכוונתי בסך הכל לומר שיש חלק קדוש בענין, שאם הבעלים ידעו אודותיו, זה עשוי להקל על מתחים וכעסים השכיחים בשעות אלו של יציאה... (מתוך כבודם של ישראל)

הדרך לבד, עד שהגאב"ד מרן ה"מנחת יצחק" הוכיחו על כך ואף אמר לו שהוא גוזר עליו בגזירת רב שלא יצעד לבדו ברחוב, ומאז לא גירש את הגבאי, ואף מסופר כי נכנס פעם ל"מספרה" בשכונת גאולה היות ולא רצה להטריח אחרים שיספרוהו, וישב שם יחד עם שאר האנשים עד שהגיע תורו, ולא הניח לנמצאים שם שיוותרו לו על תורם...

"פעם הגיע לברית יחד עם אחיינו הרה"צ ר' מרדכי טווערסקי זצ"ל, ובהגיעם הכריזו את הכיבודים ל'חיקה' וקראו "ר' מוט'ל טווערסקי מכובד בחיקה". לשמע הקריאה נזדרז מו"ח לגשת ולהתכבד, בסברו שקראו לו... וכן כאשר שמע אב קורא לבנו "מוט'ל", הסב ראשו להיענות לקורא לו...

(מתוך המבשר - תורני)

האסט א פראבלעם? לאמיר רעדן אויף דעם

צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

חייגו: 1-800-20-18-18

או בטל': 073-7078388